

smučina

ELAN

GLASILO DEL. SKUPNOSTI ELAN TOVARNE ŠPORTNEGA ORODJA BEGUNJE NA GORENJSKEM

Elanova letala potrjujejo kvalitete

Prvenstvo Slovenije v jadralnem letenju in prvo mednarodno tekmovanje za pokal ELAN-a (13. do 22. 5 v Lescah) lepo uspelo.

32 tekmovalcev je imelo tokrat z vremenom izredno srečo. Južni veter je pihal

ves čas prvenstva, ne da bi hladna fronta prešla Alpe in prinesla oblačni sistem s padavinami nad Slovenijo. V gorskem svetu, tja do Maribora, so vladali ugodni, pa čeprav zahtevni pogoji za letenje, ki so omogočili v

Kaj nam prinaša uvedba davkov na športne proizvode

Že dalj časa smo že kar vajeni vsakodnevnih ukrepov in raznih novih paketov. Da bodo v času stabilizacije potrebna mnoga odrekanja, nam je jasno. Iščejo se vse mogoče rezerve, kako bi se zbrala še kakšna dodatna sredstva. Kot vemo, dote-kajo sredstva za občinske, republiške in zvezne potrebe z zbiranjem raznih davkov, carin in podobnih dajatev.

Da bi kar najširše množice delovnih ljudi čim lažje segale po nakupu športne opreme, je bila večina te opreme do nedavnega oproščena plačila prometnega davka. To ugodnost so imeli kupci pri nakupu vseh vrst smučí, smučarskih palic, vseh vrst smučarskih vezi, očal, sank, jadrnic, jadralnih desk, smučí za smučanje na vodi, mize za namizni tenis, ročke za dviganje in mnogo drugih športnih proizvodov.

Z uvedbo davkov so za potrošnike vsi ti proizvodi za 28,5% dražji kot doslej. Za porabnike te opreme je to kar huda podražitev. Res je prišel ta ukrep v aprilu, ko se tovrstna oprema najmanj prodaja in še ni večjih odmevov na to. K temu je treba dodati še naše podražitve re-promaterialov in seveda na koncu višje cene naših proizvodov, tako da bodo v začetku zimske sezone kupci kar

šokirani, ko se bodo pripravljali na nakupe.

Naše re-promaterialne kot vemo kupujemo v veliki meri v državah s trdno valuto, tu pa prihajamo z našo dinarsko ceno hitro v vse večji razkorak razvrednotenja dinarja. Če smo lani v naše kolekcije izdelkov vračunali uvoženi material, na primer iz Zahodne Nemčije 1 DM — 20.— din, bi ga letos morali skoraj 35.— din, kajti po 20% devalvaciji je bil dinar razvrednoten vsaj še za dodatnih 40%.

Vse te vplive pa je treba upoštevati pri končni ceni izdelkov in te brez dvoma ne bodo več nizke.

Menim, da vendar le ne bo šport tisti, kateremu se bodo morali delovni ljudje odreči. Prav gotovo bodo v bodoče vsi nakupi mnogo bolj pre-mišljeni, kajti marsičemu se bo prav gotovo potrebno odpovedati, kajti ukrepi stabilizacije nas pritiskajo vse bolj in denarja primanjkuje povsod in za marsikaj ga tudi ne bo. Da je življenjski standard v zadnjem letu krepko padel, to občutimo vsak dan.

Ostane nam še to, da zupamo v boljše čase in da damo kar se da večji prispevek v skupnih stabilizacijskih naporih za boljši in trdnjši jutrišnji dan.

Predstavnik za SRS
Tine Bertoneclj

Novo jadralno letalo DG-300 na letališču v Lescah — na vpogled udeležencem rep. prvenstva

osmih dneh izvedbo kar sedmih tekmovalnih disciplin. Tekmovalci so preleteli skupno več kot 40.000 km v

preko 1000 urah letenja, kar je doslej največ na domačih tekmovanjih.

(Nadaljevanje na 2. strani)

20 let delovanja Inštituta Elan

30. maja je bila v Elanu skromna slovesnost posvečena 20-letnici Inštituta.

Na razširjeno, svečano sejo del. sveta TOZD IE so bili

vabljeni domači in tuji sodelavci, od katerih so se vabilu odzvali naslednji:

(Nadaljevanje na 4. strani)

Slavnostna seja DS-TOZD ob 20-letnici Inštituta Elan

Elanova letala potrjujejo kvalitete

(Nadaljevanje s 1. strani)

14 jadrancev, ki so leteli z letali naše proizvodnje DG-100 (G) ELAN, od tega tudi oba gosta: državni reprezentant Miodrag Gatolin iz Novog Sada in Thomas Mosberger iz Švice, so tekmovali posebej tudi za Elanov pokal. Ta nova oblika tekmovanja ima namen nadalje popularizirati Elanovo letalsko proizvodnjo tako kot doma, tudi v tujini ter hkrati omogočiti domačim tekmovalcem merjenje moči z mednarodno konkurenco.

Za začetek ta oblika sicer ni dosegla večje množičnosti, predvsem zaradi kasnega nastopa med interesi v tujini (kar je bilo povezano z zamudno pridobitvijo dovoljenja za letenje tujcev) in zaradi nedovoljne vskladitve terminov z drugimi tekmovanji. Pa vendarle so odmevi tako ugodni, da bodo možnosti za bodočo gotovo veliko bolj obetavne.

Naša letala so bila ponovno uspešna: Zasedla so prva tri mesta, v deseterico pa

so se uspeli »vriniti« le trije cirusi. S strani mnogih pilotov so posebna priznanja žela naša letala po zadnjem tekmovalnem dnevu, ko so bila na preletu Lesce—Krvavec—Kranjska gora—Krvavec—Lesce dosežene za naše razmere izredne, doslej največje povprečne hitrosti preko 150 km na uro! V razburkanem zraku so se tudi pri največjih hitrostih letalci počutili varne s polnim zaupanjem v čvrstost in nesporno kvaliteto naših proizvodov. Komentarji kot: »Vaši DG-ji pa zares prenesejo vse« in kot »Zares delate dobra letala« so si bili enotni.

Največ uspehov so imeli zastopniki ALC z Lesc, prav največ Ivo Šimenc, Leščan, ki je lanskemu naslovu republiškega prvaka dodal še letošnjega; zmagal je zaslužen, čeprav z majhno razliko v točkah, pred Janezom Stariho (Ljubljana) in Mihom Thalerjem (ALC). Pobral je tudi štiri posamične zmage, blestel pa je v zadnji sedmi disciplini, ko je zmagal z do-

Dir. TOZD Plastika podeljuje priznanja zmagovalcem »Elanovega pokala«

slej največjo povprečno hitrostjo, doseženo na jugoslovanskih tekmovanjih — 156,9 km/h.

V ponedeljek — na edini prosti dan, ko ni bilo tekmovanja, so si tekmovalci in člani ekip na Fortuni ogledali proizvodnjo letal s posebnim poudarkom na predstavitvi našega novega DG-300 ELAN. Izgotovljenega smo jim zadnjega od petih, tri dni kasneje pokazali tudi na letališču v Lescah, žal le na tleh.

Na vse je napravilo novo letalo izreden vtis in mnogi z nestrpnostjo pričakujejo njegovo prisotnost tudi na domačem nebu.

Med uspehe prvenstva lahko štejemo tudi dejstvo, da razen manjše poškodbe enega letala ni bilo nesreč ter da ni bilo kršitev discipline v letenju.

Organizator Alpski letalski center pa se je izkazal z brezhibnim delovanjem vseh služb tekmovanja. Dobro sta prestali preizkušnjo tudi novosti, kot novi pravilnik ocenjevanja rezultatov in merjenje startnih časov z »zemeljsko uro«. Zemeljsko uro

tvorijo platna na zemlji, katerih koda se spreminja vsakih 30 sekund in jo morajo tekmovalci fotografirati ob startu na prelet, ne da bi se jim bilo treba javljati po radiu in preleteti linijo starta kot je bilo to doslej. Zemeljska ura, ki je delovala brezhibno se je izkazala kot velika prednost, tako za tekmovalce, kot za sodniško komisijo, pomeni pa tudi velik prispevek k izboljšanju varnosti letenja.

Skupni vrstni red 21. republiškega prvenstva: 1. Šimenc (ALC) 4.848 točk, 2. Stariha (Lj) 4.734, 3. Thaler (ALC) 4.717, 4. Pižorn 4.399, 5. Peperko (oba Celje) 4.356, 6. Čerin (ALC) 4.245, 7. Kolarič (Ptuj) 4.192, 8. Berčič 4.083, 9. Medič (oba Ljubljana) 3.998, 10. Pristavec (ALC) 3.778 itd.

Ocena za Elanov pokal: 1. Šimenc (ALC), 2. Stariha (Lj), 3. Thaler (ALC), 4. Čerin (ALC), 5. Mosberger (Švica), 6. Kolarič (Ptuj), 7. Berčič (Lj), 8. Gatolin (Novi Sad), 9. Pristavec, 10. Mohar (oba ALC) itd.

Tone Čerin

Projekt jadralnega letala DG-300 ELAN pred uspešnim zaključkom

V lanski oktobrski številki »Smučine« ste lahko prebrali o osnovnih izhodiščih ob odločitvi za razvoj novega enosedalnega letala standardnega razreda DG-300 ELAN ter o terminskih predpostavkah za realizacijo projekta.

Po šestih mesecih intenzivnega dela se projekt približuje uspešnemu zaključ-

ku in je na dobri poti, da bo izpolnil velika pričakovanja, ki so se celo poznavalcem pred časom zdela težko dosegljiva, če ne celo neuresničljiva.

Pa vendarle lahko že danes, ko projektu manjka še pika na i, ugotovimo nesporno dejstva, da je prototip poletel v pičlih 9 mesecih od začetka zasnove, da preizkuša-

Zmagovalci rep. prvenstva in »Elanovega pokala« v jadralnem letenju. Z leve: Stariha Janez (drugi), Šimenc Ivo (prvi), Thaler Miha (tretji)

Prototip jadralnega letala DG-300 pred transportom s Fortune. Ob njem delavci s Fortune

nja v letu ne kažejo nepredvidenih preglavic ampak potrjujejo pričakovanja, da so terminska izhodišča nastopa prvih petih letal izpolnjena in da je za serijsko proizvodnjo razen manjših dopolnil in izboljšav vse pripravljeno. Obstajajo realne možnosti, da bo tudi postopek homologacije zaključen do konca leta kot je bilo načrtovano, vse naštetu pa so rezultati, ki na tem področju v svetu niso pogost primer.

V tem zapisu želim zainteresirane na kratko seznaniti z realizacijo projekta, dosežanji rezultati ter preostali nalogami in načrti. Delitev dela s partnerjem Glaser-Dirks je vrednostno v približno enakih deležih, s tem da je bila v Nemčiji opravljena konstrukcija ter gradnja velikih modelov (trup in krila). Elanov del pa je gradnja modelov vgrajenih malih delov kompleta orodij oz. kalupov z vsemi pripravami, izdelava prototipa, ničelne serije in kasnejša serijska proizvodnja.

Sam začetek realizacije, ki se je v modelarni pričela v drugi polovici oktobra 82 ni obetal dobrega izhodišnega položaja. Postavljen terminski načrt je izgubljal že tako tesno odmerjeni maneverski prostor, saj je model trupa kasnil za mesec dni, modeli kril pa celo z dvema in pol mesecema. Zaključne meri-

tve novega profila krila v zračnem kanalu so kljub poprejšnjim racionalizacijam izdelave modela krila, terjale potrebne spremembe in dodatno delo. Že izbrani profil krila in geometrija sta bila po novih spoznanjih, ki obetajo še boljše rezultate spremenjena.

V realizaciji smo bili prisiljeni menjati zamišljeni koncept z izhodiščem, da kljub krajšim rokom in večjemu obsegu dela, ki se je pokazalo v izdelavi modela krile (kar predhodno ni bilo planirano kot naša zadolžitev), ne odstopimo od cilja izdelave petih letal do sredine maja.

To pa je od sredine januarja dalje praktično pomenilo odmerjati delovnim operacijam dopustno trajanje z izhodiščem mejnega sprejemljivega končnega termina, ko je prenekaterikrat šlo že za omejitve v optimalnih tehnoloških postopkih. Izkoriščanje sobot in nedelj v pomenilo racionalizacije v zvezi z optimalno izvedbo delovnih faz ali pa rezervni čas za izravnavo eventualnih neizpolnjenih dnevnih in tedenskih načrtov ter nenačrtovanih zapletov ali zastojev.

Pri gradnji velikih kalupov smo dosegli s pomočjo predhodnih izkušenj iz razvoja dvoseda povprečni rezultat 6 delovnih dni za polovico kalupa, kar je pravzaprav skrajna tehnološka me-

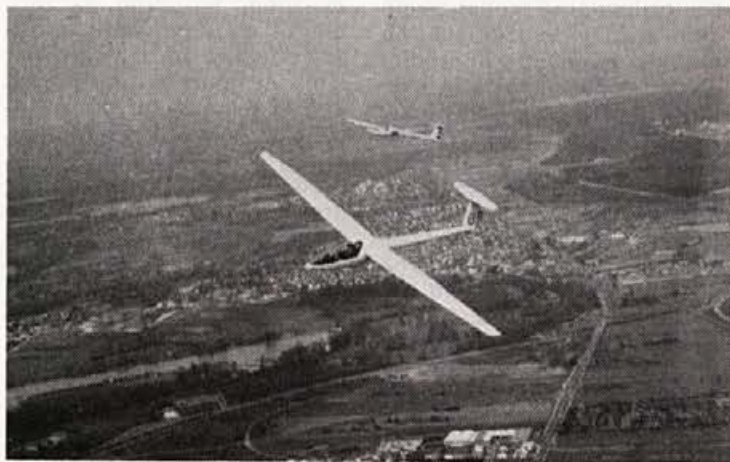
ja. Po selitvi novih velikih kalupov na Fortuno z drugo polovico februarja je bila usklajenost med razvojem in siceršno proizvodnjo lahko sicer boljša, pa vendarle smo se neogibno srečevali z velikimi prostorskimi preglavicami.

V nadaljevanju je šlo za dnevno precizirano natančno usklajenost del preračunov in konstrukcije s paralelno gradnjo prototipa. Terminski pogoji so nam kot edino možnost narekovali gradnjo provizoričnih kalupov krila. Ob gradnji modelov vgrajenih delov in paralelni izdelavi vseh pripadajočih priprav, ko je šlo praktično ob prototipu že za uvajanje serijske proizvodnje, smo bili prisiljeni v hitre, pospešene rešitve pri katerih nam ni smelo spodleteti. Bili so zapleti, vendar ne usodni. Tudi pri zagotovitvi uvoženih materialov in delov ni šlo brez permanentnih im-

problema kot dodelano brezhibno serijsko letalo.

27. aprila smo bili na letališču Karlsruhe v Zahodni Nemčiji ob prvem poletu Wilhelma Dirksa in naslednjih treh poletih priče brezhibnega obnašanja prototipa v zraku. Pravilnost odločitev, vloženega truda in zastavljenega dela je bila potrjena. Letalne lastnosti novega letala so se že v prvih poletih izkazale za harmonične, primerljive uspešnemu predhodniku DG-100 ELAN, v nekaterih prvinah celo boljše in enostavnejše, skratka neoporečne.

»Vozni red« aktivnosti pri partnerju v Nemčiji in pri nas doma pa ni dovolil predaha, ampak kvečjemu dodatnih naporov. Do 19. maja so bila končana naslednja 4 letala (od tega eno brez finiša), kar pa seveda ni šlo drugače kot z intenzivnim delom med prazniki, ob sobotah in nedeljah.

... in v zraku

provizacij, pri izdelavi pripomočkov ter domačih delov so nas v remontni delavnici sprejemali z veliko mero pripravljenosti.

Novo uporabljena kvalitetnejša smola in mnoge novotarije v postopkih in rešitvah, prostorska stiska, praznopolitve in terminska napetost so porajale pomisleke in odpore, ki jih je bilo potrebno premagati.

Po razkalupljenju prototipa v začetku aprila je bila z odstranitvijo kalupov DG-100 ELAN prostorska stiska omiljena, prototip je bilo treba končati v času, ki ga dosegamo v utečeni serijski proizvodnji in enako uresničiti za naslednja 4 leta ob tem, da je prenekateri stvar pomenila novo rešitev ali prvo ponovitev pravkar doseženega. Dela grobe montaže, finiša in končne montaže z zaključnim pregledom, tehtanjem in določitvijo tržišča sicer niso šla tako gladko kot smo navajeni v seriji, pa vseeno ni bilo nepremostljivih težav in prototip ni izgledal

V nadaljevanju je bilo izdelano krilo za zlomni preskus, po katerem se bo izkazalo, če konstrukcija izpolnjuje predpisane pogoje za gradnjo. Do takrat nadaljujemo s proizvodnjo DG-101 ELAN. V Nemčiji je bila opravljena predstavitev pri uradu za zračno plovbo (LBA) v zvezi s postopkom homologacije, opravljene so bile meritve vibracij konstrukcije za določitev izenačevalnih tež krmil, nadaljevalo se je preskušanje v letu in ugotavljanje sposobnosti letala s primerjalnim letenjem ter končna priprava in odprema 4 letal z ladijskim prevozom v ZDA na prizorišče svetovnega prvenstva, ki bo od 26. 6. do 11. 7. Peto letalo se je udeležilo deželne prvenstva Baden - Württemberg v ZRN.

Ob tesno odmerjenem času za izvedbo teh postopkov kljub vsemu ni prišlo do večjih težav in tudi izmerjene letalne sposobnosti so se do- slej izkazale, da ne zaostaja-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Prototip jadralnega letala DG-300 Elan pred prvim poletom na letališču Karlsruhe v Zahodni Nemčiji

Zadovoljni sodelavci po prvem uspešnem poizkusnem letu. Z leve: Potočnik, Čerin, Glaser, Dirks, Güntert in Vojsk

(Nadaljevanje s 3. strani)

jo za konkurenčnim letalom LS-4. Vseeno pa se bo ob tem dalo še marsikaj dodelati in izboljšati: poleg gradnje novega kalupa krila bomo dodelali tudi kalupe kril.

Že ob izvedbi projekta smo veliko pozornosti posvetili prilagoditvi konstrukcijskih rešitev in izdelovalnih metod z namenom napredka glede produktivnosti in kvalitete v primerjavi z DG-100 ELAN. Večji del teh posodobitev se nanaša na najnovejši know-how pri izdelavi orodij, ki ga črpamo iz izkušenj proizvodnje DG-100 in dosežanj razvojnega dela na projektu dvoseda. V tem trenutku po izdelavi ničelne serije je v doseženih efektih še prerano dajati končno oceno, saj se bo marsikaj še dopolnjevalo in pokazalo rezultate v seriji.

Za DG-300 Elan vlada v svetu veliko zanimanje. Pred prvim poletom prototipa je bilo v tujini 80 opcij, širi se tudi vrstni red interesov doma. Veliko pa bo seveda odvisno od rezultatov na svetovnem prvenstvu, kjer bodo z našimi letali tekmovali Simon Leutenegger (Švica), Baer Selen (Nizo-

zemska), Moser (ZDA) tu še eden Američan, Finec ali Novo Zelandec.

Vse smo poskusili, da bi smelo eno prvih novih letal poleteti pri nas doma na osnovi začasnega homologacijskega lista, ki je v ZRN že izdan. Pa vendar so nam na Zveznem komiteju za promet in zveze pojasnili, da tudi rutinskih tovarniških poletov ne moremo opravljati, ker za to ni zakonske osnove. Naš Zakon o zračni plovbi začasne homologacije ne predvideva, vsakršno letenje prototipa pa je dovoljeno edinole z namenom izvedbe preizkušenj za pridobitev homologacije. Za tako delo pa je v naši praksi pooblaščen kot ustanova edinole Vazduhoplovni opitni center (VOC). Tako vse kaže, da bodo morala nova letala ostati doma na tleh, dokler pri nas ne bo opravljen postopek notifikacije homologacijskega lista LBA, v kar pa ni verjeti do konca letošnjega leta.

Ob tej priložnosti se želim zahvaliti sodelavcem in vsem, ki so posredno prispevali k dosedanjim uspešnim potem projekta za vloženi trud in prizadevanja.

Tone Čerin

Pavel Ahčin mladinski republiški prvak v jadralnem letenju

V Novem mestu je bilo od 6. do 8. maja Republiško mladinsko prvenstvo (B — kader slovenskih jadralnih pilotov) in Tekmovanje za memorial Cvetke Klančnik-Belin.

Na pobudo Odbora letalske šole Alpskega letalskega centra naj bi se tega tekmovanja posebej udeležil tudi po eden od jadralnih letalcev, ki so zaposleni v Elanu. Tokrat je pogoje izpolnil edinole Pavel Ahčin, sicer sestavljalec letal I. s Fortune,

ki se je tekmovanja udeležil z Elanovim demonstracijskim letalom. Pavel nas je vse prijetno presenetil, saj je zasedel prvo mesto. Zaradi prepovedi vojske in poslabšanja vremena, je od morebitnih treh dni letenja odločil en sam tekmovalni dan z disciplino preleta na cilj s povratkom Novo mesto—Višnja gora—Novo mesto (64 km). 22 jadralnih pilotov iz 8 slovenskih aeroklubov je na polet startalo sorazmerno pozno (spet zaradi prejšnje

prepovedi s strani vojske), tako, da sta v poslabšanih vremenskih pogojih do cilja uspela prileteti le 2 tekmovalca. Večina je bila prisiljena pristati že na poti proti Višnji gori. Ahčinov najresnejši tekmeč Vovk Boštjan s cirusom je preletel linijo cilja potem, ko je bila le-ta že zaprta in mu s tem dosežena hitrost ni bila več priznana. Tako je našemu Pavlu Ahčinu pripadlo zaslužno prvo mesto.

Rezultati:

1. Ahčin Pavel, ALC, DG-101 G ELAN, 760 točk
2. Vovk Boštjan, AK Ljubljana, Cirus std., 760 točk
3. Jezernik Danilo, AK Titovo Velenje, B-4, 496 točk
4. Dular Peter, Dolenjski letalski center, B-4, 476 točk
5. Jevšček Matej, Dolenjski letalski center, Cirus-17, 447 točk.

Tone Čerin

20 let delovanja Inštituta Elan

(Nadaljevanje s 1. strani)

— Zveze raziskovalnih organizacij Slovenije

— Skupščine občine Radovljica

— Občinske raziskovalne skupnosti

— Fakultete za telesno kulturo, Ljubljana

— Verige Lesce, razvojna služba

— Samučarske zveze Slovenije

— Težkoatletske zveze Slovenije

— ZTKO in TKS Radovljica

— Novinarji »GLASA« in radia »TRIGLAV«

Ob jubileju so Inštitutu telegramske čestitali:

— Predsednik Raziskovalne skupnosti Slovenije

— Predsednik Zveze telesno kulturnih organizacij Slovenije

— Predsednik OK SZDL Radovljica

— Direktor DONIT Kamnik

— Predstavnik Ljubljanske banke, Združene banke

Vabljeni pa so bili še **sledeči predstavniki, ki pa so v večini neudeležbo opravičili:**

— Slovenskih Železarn

— Ljubljanske banke — Radovljica

— Medobčinske gospodarske zbornice za Gorenjsko

— Zveze sindikatov Slovenije

— PEKO Tržič

— SAVA Kranj

— Gimnastične zveze Slovenije

— Obč. komiteja ZK Radovljica

— DNEVNIKA Ljubljana

O 20-letnem delu in pomenu Inštituta za DO Elan je spregovoril glavni direktor Dolf Vojsk.

Od gostov pa so jubilej pozdravili z željo, da bi Inštitut Elan tudi v bodoče tako plodno deloval:

— Janko Smole, predsednik IO skupščine občine Radovljica

— Dr. Šugman Rajko, dekan fakultete za telesno kulturo Ljubljana

— Janko Stušek, podpredsednik obč. skupščine Radovljica

— Miloš Rutar, predstavnik Smučarske zveze Slovenije

— Janko Grošelj, predsednik Težkoatletske zveze Slovenije

Ob tem sta tov. Šugman in Grošelj izročila predstavnikom Inštituta spominski darili.

Za dolgoletno vestno in uspešno delo v Inštitutu je predsednik DS — podelil priznanja — grafiko Bloškega smučarja sledečim sodelavcem Inštituta:

— Robič Andreju

— Volčanšek Tonetu

— Bohinjc Janezu in

— Finžgar Mihju.

Po zaključku slovesnosti v sejni dvorani je sledila skromna zakuska, ob kateri so si udeleženci izmenjali mnenja.

Za to slovesnost je Inštitut gostom pripravil lično brošuro: 20 LET DEJAVNOSTI INŠTITUTA, katere vsebino zaradi preobsežnosti ne moremo objaviti. V njej je kronološki opis dejavnosti Inštituta, organigram in opis aktivnosti posameznih organizacijskih funkcij. Nadalje je opisano programiranje raziskovalno razvojne dejavnosti, oprema Inštituta, splošni podatki in perspektivna usmerjenost. Posebej so obširneje opisani tudi mejniki raziskovalnega in razvojnega dela.

Prav bi bilo, da bi vsi člani kolektiva Elan bolje poznali delo Inštituta, za to priporočamo, da si to brošuro ogledajo. Dobijo jo v Inštitutu in ker ni naklade veliko, naj si jo vsaj izposodijo.

Na zaključku tudi mi, člani DO Elan čestitamo Inštitutu k doseženim rezultatom, z željo še večjih uspehov in čimboljšega sodelovanja.

Knafelj Slavko

Investicija: Obrat plastike

Nadaljevanje

Na ožjo lokacijo razširjenih kapacitet so vplivali naslednji elementi:

- višina potrebnih sredstev
- višina združenih sredstev
- proizvodni stroški
- možnosti nadaljnjih razširitev
- povezave z DO
- infrastruktura
- prevozi na delo in kadrovanje

— demonstracijski in preizkusni poleti jadralnih letal

Krog dobaviteljev surovin in kupcev gotovih izdelkov je tako izredno širok, da pri izboru lokacije ta dva elementa nista bila odločilna.

V ožji izbor sta prišli varianti: Brnik (letališče) in Begunje. Po temeljiti analizi prednosti in pomanjkljivosti posameznih variant, je bila sprejeta varianta — Begunje.

Zanimiva je tudi analiza surovinske, energetske in kadrovske situacije. Potrošnja poliesterske smole v proizvodnji čolnov nam bo porasla za 173 %, vendar se bo struktura oz. odnos med uvoznimi in domačimi materiali predvidoma izboljšal v korist domačih. Če smo leta 1981 uvozili 27,2 % izdelanih materialov, bo le ta odstotek padel celo na 22 %. Glede na razvoj domače surovinske baze pa bo ta odstotek prav gotovo še nižji.

Drugačna je sicer situacija v proizvodnji jadralnih letal, kjer skorajda ves material uvažamo, upoštevati pa moramo, da je praktično vsa proizvodnja tudi namenjena za izvoz.

Kako pa energija?

— skupna letna poraba toplotne energije bo porasla za 21 %

— skupna letna poraba električne energije bo porasla za 43 %

— letna poraba komprimiranega zraka bo večja za 137 %

— vode pa bomo porabili za 83 % več.

In kadri?

— dodatna proizvodnja bo zahtevala 64 novih delavcev in sicer 35 dodatnih v proizvodnji letal in 28 več v proizvodnji čolnov in streh. Režija se bo povečala le za enega zaposlenega.

Produktivnost bo porasla (leto 84/81) za 24 %.

Predvideni tehnološki proces ne predvideva uvoza njegovega znanja, saj celotni pro-

jekt temelji na lastnih do-
gnanjih, tako da je tehnolo-
gija rezultat dela in razis-
kav, ki je bilo opravljeno v
okvirih TOZD Plastika in
TOZD Inštitut.

Lahko rečemo, da prodira-
mo na tuje trge s kvaliteto,
ustvarjeno z lastno tehnolo-
gijo oz. postopki in vestnim
delom.

Kljub temu, da investicija
nima škodljivih posledic za
okolje, smo predvideli dolo-
čene zaščitne ukrepe kot:

— ustrezen zasaditveni —
ureditveni načrt

— povečanje prisilnega
prezračevanja, speljava ven-
tilacijskih izstopov na strehi
— protihrupna zaščita
proizvodne hale

Kakšne finančne rezultate
pričakujemo?

Celotni prihodek naj bi se
že v letu 1984 povečal v pri-
merjavi z letom 1981 za
191 %, dohodek za 266 %, čis-
ti dohodek pa za 120 %.
Akumulacija naj bi v tem ča-
su porasla celo za 360 %.

Realni tok gotovine, ki je
narejen za vse obdobje iz-
gradnje in 10-letno obratova-
nje kaže, da bo investicija li-
kvidna v vseh obravnavanih
letih kot tudi, da ima dokaj
visoko stopnjo donosnosti.

Vsekakor pa je dejstvo, da
je investicija izredno močno
občutljiva na zmanjšanje
realizacije in se bo ob even-
tuelnem nedoseganju reali-
zacije donosnost hitreje zni-
žala kot realizacija.

Poglejmo še kako smo do-
segali oz. presegali kriterije
za prestrukturiranje:

— dohodek na zaposlene-
ga je presegel za 2,5 % zgor-
njo, oz. za 150 % spodnjo do-
ločeno mejo

— dohodek na vložena
sredstva presega minimalno
zahtevo za 31 %

— delež izvoza v celotnem
prihodku je presežen, devi-
zna bilanca je močno poziti-
vna

— naložba izpolnjuje kri-
terije smotrnosti rabe ener-
gije ter racionalno rabo su-
rovin kot tudi prostorsko-
ekološke zahteve.

Toliko o planiranju inve-
sticije. Dela na izgradnji ob-
jekta so se prevesila v drugo
polovico in prav kmalu bomo
lahko pričeli spremljati novo
povečano proizvodnjo. Upa-
mo, da bodo rezultati poslo-
vanja v novih pogojih še
boljši kot smo predvidevali.

Milan Čučnik

Potek nadzidave in dozidave obrata Plastike

Po sprejetju investicije za
objekt »Nadzidava in dozida-
va plastike«, smo začeli z
operativno pripravo na grad-
njo objekta.

S projekti, ki sta nam jih
izdelala PB SGP Grosuplje
in PLANUM Radovljica, smo
imeli precej težav, tako z
vskladitvami, kot tudi z roki,
saj nekaterih stvari (pred-
vsem gre tu za adaptacije) še
vedno nismo uspeli dobiti.

Kljub temu pa smo začeli
z gradnjo 10. XI. 1982.

Najprej nekaj o načinu
gradnje: Sam objekt kot ce-
lota je grajen v dveh fazah:

— nadzidava obstoječih
obratov po klasičnem siste-
mu vendar z montažno stre-
šno konstrukcijo, ter ojača-
nimi stropi, ki pa imajo to
slabo lastnost, da imajo do-
kaj nizko nosilnost in

— dozidavo nove hale v
dveh etažah, ki pa je razen
prizidka in rampe od teme-
ljev naprej v celoti montažne
izvedbe.

Nadzidali smo vezni trakt
in obstoječo halo za proiz-
vodnjo čolnov (plastika I.) v
dolžini 45 m in dozidali novo
halo v dolžini 72 m.

Vezni trakt je namenjen v
prilici predvsem skladiš-
čem, pripravi materialov ter
strojnicam, v nadstropju pa
so sanitarije, garderobe in
kadalnica za delavce.

Obstoječa plastika v pri-
litičju v bistvu ostane gradbe-
no nespremenjena, bistveno
pa se spremenijo instalacije
predvsem v livnici, kjer bo
nov prostor za brizganje čol-
nov z izboljšanim prezračev-
anjem in odsesavanjem.
Namembnost teh prostorov
ostane nespremenjena: pro-
izvodnja čolnov.

Med starim in novim de-
lom je pasaja širine 8 m, na-
to pa so prostori namenjeni
proizvodnji VW streh, servi-
su in modelarni. Celotno
nadstropje (nadzidava in no-
vi del) v dolžini 109 m je na-
menjeno proizvodnji jadral-
nih letal. Samo skrajni za-
hodni del bo v širini enega
rastra (8 m) namenjen
upravnim prostorom za
TOZD Plastika.

Ob tem zahodnem delu je
na severni strani prizidana
rampa s prizidkom v treh
etažah, ki so namenjene

predvsem strojnicam in sa-
nitarijam.

V vsem objektu so zelo
zahtevna instalacijska dela
predvsem odsesavanje in
prezračevanje, pa tudi izved-
ba električnih naprav, ker
proizvodnja uporablja speci-
fične materiale, ki nam zvi-
šujejo stopnjo eksplozijske
cone.

Kot je že v uvodu omenje-
no, smo začeli z gradnjo
10. XI. 1982. Vsa dela bi la-
hko razdelili v tri faze:

— gradbeno-obrtniška de-
la, ki nam jih izvaja glavni
proizvajalec SGP Grosuplje

— instalacijska dela, ki
nam jih izvaja IMP

— tehnološka oprema, ki
nam jo izdelujejo različni iz-
vajalci (SOP Krško, Filbo),
delno pa tudi sami.

Nad gradbeno-obrtniški
deli imam tudi nadzor,
medtem ko za tehnološko
opremo v celoti skrbimo sa-
mi.

Zaenkrat vsa dela poteka-
jo dokaj po terminskem pla-
nu, na osnovi katerega bi
morali pričeti s proizvodnjo
s 15. 9. 1983.

Gradbeno smo zaključili s
pokrivanjem strehe, ki se je
najbolj zavleklo, ker smo bili
prisiljeni zaradi pogojev na
našem tržišču (ni pocinkane
pločevine) spremeniti stre-
šno kritino. Sedaj zaključu-
jemo z vsemi grobimi grad-
benimi deli po halah, med-
tem ko v veznem traktu de-
lajo že zaključna dela obrtni-
ki in instalaterji. Tudi insta-
lacijska dela v halah zaen-
krat potekajo po planu, ven-
dar pa bodo največji proble-
mi verjetno z napravami in
adaptacijami, ki jih bomo
morali izvesti v našem kole-
ktivnem dopustu, ker bi si-
cer proizvodnja stala. Vsa ta
dela so zelo obsežna in za-
tevena, zato jih bo treba ter-
minsko zelo natančno plani-
rati.

Vsa tehnološka oprema za
proizvodnjo je že naročena
oz. v izdelavi in imamo zanjo
tudi že potrjene dobavne ro-
ke, ker se delno navezuje tu-
di na fiksne instalacije v ob-
jektu. Zaenkrat tako ne vidi-
mo nobenih zadržkov, da bo-
jekt ne bi bil dokončan do
predvidenega roka.

Božena Kokalj

Firme v tujini 1982

Elanove proizvodno-prodajne enote v tujini so novo poslovno leto pričele z močnimi ambicijami, ki jih potrjujejo nadplanirana naročila obeh Monarkov v ZDA in Kanadi ter ugodno gibanje prodaje na Švedskem, kar z okrevaljem Elana v Brnci zaključuje optimistično oceno.

Trgovske firme so sicer dosegle nekoliko nižjo prodajo od načrtovane, a so močno zajezile gibanje stroškov, tako da je zaradi izrazite sezonske usmerjenosti prodaje začasno izguba pod planirano za to obdobje. Posebej razveseljuje močno znižanje izdatkov za bresti, ki so zaradi pomanjkanja lastnih obratnih sredstev v letu 1982 najbolj bremenile omenjene mlade, še ne popolnoma utečene enote.

Naša proizvodno-prodajna enota v Avstriji globalno uspešno izpolnjuje naloge, začrtane s planom ozdravitve. Proizvodnja poteka normalno, močno pa so v Brnci zategnili pas pri porabi. Vse vrste stroškov so močno znižali, splošni ali režijski stroški pa so celo za petino nižji kot v enakem lanskem obdobju. Med njimi so osebni dohodki za osmino nižji, obresti za izposojena sred-

stva ter bančni stroški pa za tretjino. Močan stabilizator so tudi reklamni stroški, ki so več kot razpolovljeni glede na lansko leto.

Višina skupnih zalog gotovih izdelkov se je glede na enako obdobje leta 1982 občasno zmanjšala, terjatve pa so po prvem kvartalu za 24 % nižje kot konec leta 1982.

Skupaj s kadrovskimi spremembami in reorganizacijo ter potrditvijo ZR, ki so bile sprejete na družabniški konferenci dne 7. junija v Brnci, nas ugoden rezultat, ki ga pogojuje stabilizacijsko obnašanje v prvih mesecih leta 1983, prepričuje v pravilnost naše usmeritve.

Še nekaj o naši firmi na Švedskem, ki je najmanj enostransko vezana na prodajo zimskošportne opreme, čeprav je le ta dominantna. Tudi v sedanem obdobju ne poznajo mrtve sezone in prodajajo dopolnilni program, ki je sestavljen v večji meri iz ponudbe ostalih jugoslovanskih proizvajalcev.

V letu 1982 so tako ob večinskem deležu Elanovih smuči predstavljali deleži Jugotekstilovih proizvodov 5,6 %, Globmarketovih 3,4 % in Jassinih 3,5 % celotne prodaje RYON-a.

Tone Jeglič

Obisk področnih zastopnikov iz ZRN. Obisk je imel namen te ljudi, ki prodajajo ELAN smuči boljše seznaniti z Elanom na eni strani, po drugi strani pa so to zastopniki, ki zelo dobro poznajo tržišče ZRN in so nam posredovali veliko koristnih informacij v vezi s tem in naših možnosti prodaje v ZRN

Elan: 1978—1982

Primerjava globalnih kazalcev poslovnega uspeha

V poplavi najrazličnejših bilanc, analiz in primerjav ter prikazov poslovnih uspehov se mnogokrat izgubi rdeča nit. Pomembni globalni pokazovalci prepustijo mesto bučnim in bombastičnim enkratnim dosežkom, ki jih potenciramo čez vse meje. Vsi vemo, da je dolgoročna stabilnost v ustvarjanju dohodka in čistega dohodka osnovni cilj delavcev v socialistični družbi. Kakšno je stanje v naši matični tovarni v Begunjah naj nam prikaže primerjava delitve celotnega prihodka v zadnjih 5 letih, torej od leta 1978 do vključno 1982.

Medtem ko se je število zaposlenih v opazovanem obdobju dvignilo iz 936 na 1.093 ali za 17 %, se celotni prihodek DO povečal za več kot 3-krat, točneje za 306 %.

Tako prodaja na domačih kot tujih trgih se je povečala za 2,8 % krat. Izvoz na zaposlenega je bil v letu 1982 2,4 krat večji kot pa v letu 1978. Ugodno se je gibal dinamika porabljenih sredstev, ki se je v 5-letnem obdobju sicer povečala za 292 %, vendar je rasla za 14 indeksnih točk počasneje kot celotni prihodek.

Posledica omenjenih strukturnih gibanj je nepričakovano visok porast dohodka (I=340), ki je kar za 34 indeksnih točk presegel naraščanje celotnega prihodka. Razumljivo pa je dohodek na zaposlenega ali produktivnost dela zaradi dinamičnega zaposlovanja bolj umirjena in je nominalno porasla za 319 %.

Če z zadovoljstvom primerjamo strukturne spre-

Letno poročilo 1982 — ANNUAL REPORT

Prvič v zgodovini Elana Begunje bo letos izšla publikacija, ki posreduje najširšemu krogu domačih in tujih partnerjev kompleksno informacijo o Elanovih proizvodnih in prodajnih uspehih v preteklem letu. Vse večje slovenske delovne organizacije imajo že večletno tradicijo v izdajanju letnih poročil, Elanovo pa bo zaoralo ledino kot barvni zvezek — 20 strani, A 4 formata v slovenskem, angleškem in nemškem jeziku. V barvnih prilogah in fotografijah na celi strani bo predstavljen Elanov proizvodni program od smuči, prek športnih orodij, letal in čolnov.

Tekstovni del, ki je obogaten z grafičnim prikazom primerjav najzanimivejših elementov bilanc iz preteklega petletnega obdobja, je sestavljen iz sledečih tematskih področij:

1. **Razvoj** — v katerem so na kratko prikazani najpomembnejši mejniki v zgodovini naše DO.

2. **Elanove poslovne celice** — gre za predstavitev orga-

niziranosti matične tovarne ter proizvodnih in prodajnih enot doma in v tujini.

3. **Temelji vodenja, odločanja in odgovornosti** kot tretje poglavje, ponujajo bralcu informacijo o konkretni izvedbi teh funkcij v Elanu Begunje.

4. **Elan doma in v tujini**, prikazuje primerjave najpomembnejših poslovnih uspehov v zadnjem petletju, s posebnim poudarkom na letih 1981 in 1982.

5. **Poslovni uspeh 1982** pa ponuja v uvodu metodološka pojasnila k finančnim podatkom, v nadaljevanju pa ustrezne bilance uspeha in stanja matične tovarne in firm v tujini.

6. **S Perspektivami** zaključujemo pogled na Elanovo sedanje gospodarjenje, z nakazovanjem razvojnih možnosti v prihodnje.

Publikacija bo izšla konec meseca junija in bo primeren osebni karton za predstavitev Elana vsakemu poslovnemu partnerju.

Tone Jeglič

Delegati »IPA«, mednarodnega združenja Društva prijateljev mladine, ki pripravljajo kongres IPA (pravice otrok do igre) v avgustu 1984 v Ljubljani.

membe v letnih porastih celotnega prihodka, porabljenih sredstev in dohodka, nam tudi prikaz delitve dohodka na osebno porabo, sredstva za reprodukcijo ter obveznosti kaže ugodno sliko in potrjuje dolgoročno pravilno orientacijo vodilnega kadra v Elanu Begunje. Medtem ko je osebna poraba (OD + skupna poraba) rasla kar za 101 indekso točko počasneje kot dohodek, so se sredstva za reprodukcijo (v katera upoštevamo enostavno in pospešeno amortizacijo ter rezervni in poslovni sklad) za 64 indeksnih točk bolj povečala kot dohodek. Skrb za dolgoročno stabilnost ter močno dinamičnost proizvodnje in prodaje je bilo glavno gibalno razvoja Elana Begunje. V primerjalnem obdobju je Elan z močnimi investicijami v vrednosti

preko 500 mio din rekonstruiral in moderniziral proizvodnjo smuči, izgradil skladiščne kapacitete, odprl trgovski enoti v Zagrebu in Titogradu, izgradil proizvodno trgovsko enoto v Avstriji in na Švedskem ter trgovske firme v ZDA, Kanadi in Švici ter pričel z modernizacijo obrata Plastika.

Obveznosti iz dohodka, ki so v 5-letnem obdobju porasle za nepojmljivih 511 %, kar je za 151 % več kot je v enakem obdobju porastel dohodek Elana Begunje, pa le potrjujejo stanje oteženih pogojev gospodarjenja, v katerem sedaj poslujemo.

Petletne ter povprečne letne indekse rasti posameznih elementov delitve celotnega prihodka v letih 1978 do 1982 pa nam prikaže sledeča tabela:

DELITEV CELOTNEGA PRIHODKA ELANA BEGUNJE

ELEMENT	Petletni indeks	Povprečni letni indeks
1. CELOTNI PRIHODEK	306,5	125,1
1.1. od tega IZVOZ	277,7	122,6
2. PORABLJENA SREDSTVA	292,3	123,9
3. DOHODEK	340,4	127,8
3.1. Osebna poraba	238,7	119,0
3.2. Sredstva za reprodukcijo	404,2	132,2
3.3. Obveznosti iz dohodka	510,7	138,6
izvoz/zaposlenega	237,7	118,9
dohodek/zaposlenega	319,3	126,1
Zaposleni	116,8	103,2

Tone Jeglič

Tekme za alpski svetovni pokal 1983/84

Svetovni pokal 1983/84 — alpski:

02. 12. 1983	Kranjska gora	(moški)
04. 12. 1983	Schladming (AUT)	slalom
9.—10. 12.	Val d'Isere (FRA)	smuk
12. 12.	Les Diablerets (SUI)	smuk, super veleslalom,
13. 12.	Courmayeur (ITA)	kombinacija
18. 12.	Val Gardena (ITA)	veleslalom
20.—21. 12.	Madonna di Camp.	slalom
6.—7. 1. 1984	Morzine (FRA)	smuk
10. 1. 1984	Adelboden (SUI)	slalom, super veleslalom,
14.—15. 1.	Wengen (SUI)	kombinacija
21.—22. 1.	Kitzbühel (AUT)	smuk, slalom,
24. 1.	Kirchberg (AUT)	kombinacija
28.—29. 1.	Garmisch-Partenkirchen (BRD)	veleslalom
2. 2. 1984	Cortina d'Ampezzo	smuk
4.—5. 2.	Borovetz (BUL)	slalom, veleslalom
3.—4. 3. 1984	Aspen (USA)	smuk, veleslalom
6.—7. 3.	Vail (USA)	slalom veleslalom
11. 3.	Whistler Mountain (Kanada)	slalom
16.—17. 3.	Are (SWE)	smuk
20. 3.	Updahl (SWE)	slalom, veleslalom
23.—25. 3.	Oslo (NOR)	superveleslalom
		slalom, veleslalom,
		paralelni sl.

Svetovni pokal 1983/84 — alpski:

01. 12. 1983	Kranjska gora	(ženske)
7.—8. 12.	Val d'Isere (FRA)	slalom
12.—14. 12.	Sestriere (ITA)	smuk, slalom,
17. 12.	Piancavallo (ITA)	kombinacija
21.—22. 12.	Haus (AUT)	slalom
7.—8. 1. 1984	Pfronten (BRD)	smuk, veleslalom
13.—14. 1.	Badgastein (AUT)	smuk, super veleslalom
15. 1.	Maribor	smuk, slalom,
20.—21. 1.	Verbier (Švica)	kombinacija
23. 1.	Limone (ITA)	slalom ali veleslalom
27.—28. 1.	Megeve (FRA)	smuk, veleslalom,
3.—4. 3. 1984	Mt. Ste. Anne (CAN)	kombinacija
8. 3.	Lake Placid (USA)	smuk, super veleslalom
10.—11. 3.	Waterville Valley (USA)	veleslalom
17.—18. 3.	Jasna (ČSSR)	slalom, veleslalom
20.—21. 3.	Zwiesel (BRD)	slalom, veleslalom
23.—25. 3.	Oslo (NOR)	slalom, veleslalom,
		paralel. sl.

Elan je bil pokrovitelj 1. športnega prvenstva obmejnih enot JLA v streljanju 83

Pokrovitelj 1. takmičenja GJ LJAO u streljaštvu su:

— "ELAN" Begunje

— "KNJIGOVEZNICA" Radovljica.

PREDSTAVLJAMO VAM III:

SIMBOL ELANA — BLOŠKI SMUČAR

Voj. pošta 1081 Radovljica je bila organizator 1. športnega prvenstva obmejnih enot JLA v streljanju. Elan Begunje in Knjigoveznica Radovljica pa sta bila pokrovitelja tega tekmovanja. V dneh tekmovanja so udeleženci obiskali Elan in si ogledali proizvodnjo smuči

"ELAN" — TVORNICA SPORTSKOG PRIMORA

"ELAN" je ime koje poznaje velika većina sportista u svetu. Proizvode iz kvalitetnog i atraktivnog programa "Elana" upotrebljavaju sportisti svih kontinenata, koji se bave letnjim ili zimskim sportovima. "Elan" leži skoro na trnodi Austrije, Italije i Jugoslavije, na krajnjem severo-zapadnom delu Jugoslavije. Proizvodi sportske rekvizite od drva, metala i umetnih masa. Široki asortiman proizvoda, koji ima svoje specijalne prodajne i proizvodne probleme je podeljen na tri delatnosti:

- zimsko sportski program, uglavnom skije;
- sportski alati, uglavnom oprema sportskih sala i dečijih igrališta;
- proizvodi iz plastike, uglavnom čamci iz pojačanih poliestera.

Družbeno politično delovanje v DO Elan

Obveščanje članov kolektiva o delovanju družbenopolitičnih organizacij DO Elan v navedeni obliki je bilo okrnjeno ali pa ga iz znanih razlogov ni bilo. Stalna oblika obveščanja pa naj bi v bodoče postala praksa, pod pogojem boljšega sodelovanja vseh zaposlenih.

Priznati moramo, da je na področju delovanja družbenopolitičnih organizacij v našem podjetju premajhna aktivnost. Članstvo ZK je na svojih sestankih to ugotavljalo in analiziralo vzroke.

Enotni smo bili v tem, da s takim stanjem ne moremo biti zadovoljni in da je to treba spremeniti. Predvsem pa smo sklenili v prvi vrsti spremeniti oz. dopolniti delo v sami organizaciji ZK in tako vplivati na delovanje ostalih družbenopolitičnih organizacij v celotnem podjetju.

Znano je, da smo z ustanavljanjem temeljnih organizacij združenega dela v ELAN-u skladno z določili ustanovili tudi osnovno organizacijo ZK (OOZK) po TOZD in DSSS. Zaradi pomanjkljivega povezovanja OO ZK v DO se je pokazala potreba (dana je bila tudi pobuda Občinskega komiteja ZKS Radovljica) za ustanovitev stalne konference ZK na nivoju DO Elan, zlasti zaradi poenotenega in aktiv-

nega delovanja komunistov. Le ta je bila ustanovljena januarja letos.

Stalna konferenca sestavlja predsednik, namestnik, vsi sekretarji OO ZK in člani občinskih in drugih teles ZKJ, ki so zaposleni v Elanu.

Stalna konferenca je izdelala Poslovnik in program dela, ki so ga potrdile OO ZK in zajema v glavnem naslednje področje njenega delovanja:

- idejno politično usposabljanje članstva

- razvoj samoupravnih odnosov v DO

- razvoj dohodkovnih odnosov med TOZD in svobodno menjavo dela med TOZD in DSSS

- gospodarski razvoj celotne DO

- poslovno tehnično sodelovanje ter združevanje dela in sredstev v DO

- organizacijska in kadrovska vprašanja.

Na koncu predstavitve naj izrazimo enotno stališče SK ZK, da bomo z organizacijskimi prijemi izboljšali delo v svojih vrstah in v DPO v našem podjetju s pomočjo članov ZK in vseh zaposlenih. Od tega bo imelo korist naše samoupravljanje, DO kot celota in posebno naša samoupravna družba.

Mulej Stanko

metu v glavnem ne izvirajo iz interne centrale, ampak je običajno sklenjenih cela vrsta kontaktnih mest v medsebojni verigi telefonskih central. V centralah se vršijo neprekinjeno preventivni pregledi posameznih sklopov telefonskih central ter ne nazadnje tudi intervencijski posegi v zapletene aparature med obratovanjem telefonske centrale, iz česar seveda sledi tudi prekinitev telefonskega pogovora.

Telefonska centrala ima poleg ostalih tehničnih podatkov maksimalno možno kapaciteto trenutno vključenih telefonskih pogovorov. Pri naši centrali mnogokrat prekoračimo možnosti skupne kapacitete. V takem trenutku se večkrat zgodi, da imamo tako zvani mrtvi telefon, med pogovori pa seveda prihaja do motenj. Zaradi živčno napetega dela v poslovanju v takem primeru ne odložimo slušalke, ampak pritiskamo na gumb in čakamo, da se centrala razbremeni, kar pa seveda ni prav. S tem samo še poslabšujemo stanje v centrali.

Znatnejši prispevek k izboljšanju stanja prispevamo z večjo disciplino v telefonskih pogovorih. Pogovor naj bo premišljen, kratek in jedrnat, s pravilno predstavitvijo ob dvigu telefonske slušalke.

Vinko Selčan

ZAKAJ ODPIRAMO VSO POŠTO?

Na to vprašanje nam je odgovorila receptorka Kočila Ivanka, ki prejema, sortira in odpira došlo pošto:

Če je pisemska ali druga poštna pošiljka naslovljena najprej na ELAN Begunje in če je pod tem naslovom napisano še ime prejemnika v Elanu, se praviloma pošta odpre. Če pa je naslovljena na ime in priimek in da je pod njim Elan Begunje, se ne odpira in se dostavi naslovljencu zaprta.

Lahko pa se kdaj v hitrici, v izobilju pošiljk stori napaka, da se tudi tako pismo pomotoma odpre.

ZAKAJ INTERNI TELEFONSKI IMENIK NI AŽURIRAN IN PO IMENIH?

Za odgovor na to vprašanje smo se obrnili na tov. Selčana, ki nam je čisto na kratko odgovoril:

Na tem se dela, izpopolnjen interni telefonski imenik bo vsak čas posredovan v uporabo.

Zaključek: V vsaki številki »Smučine« bomo skušali dobiti odgovore na nekaj »zakaj-ev«. S tem pa nam ostaja odprta še široka paleta tudi drugih vprašanj, ne samo tistih, ki so kot primer naštetja v omenjenem prispevku.

Sodelujte z vprašanji!

Knafelj Slavko

Zakaj?

V »TEDENSKEM POROČEVALCU« št. 198 z dne 7. I. 1983 smo objavili pod naslovom »KAM PELJEJO SMUČINE« prispevek uredniškega odbora z namenom, da dobimo bilo kateri odgovor na nešteto drobnih vprašanj, ki nas žulijo.

Začuda, do danes ni skušal niti na eno vprašanje odgovoriti nihče.

Uredniški odbor je zato na zadnji seji zadevo želel premakniti z mrtve točke in je izbral iz kopice vprašanj za današnjo številko sledeče tri:

1. Zakaj telefoni prekinjajo?

2. Zakaj odpiramo vso pošto?

3. Zakaj interni telefonski imenik ni ažuren in po imenih?

ZAKAJ PREKINJAJO TELEFONSKI POGOVORI

(odgovarja Vinko Selčan — energetik)

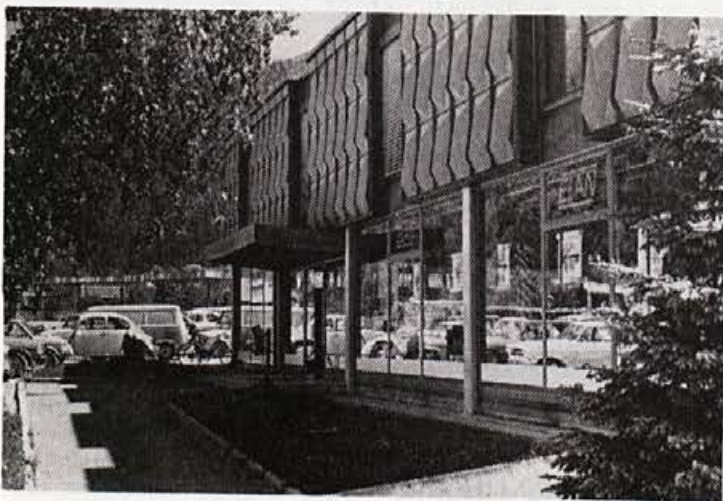
Močan tempo poslovanja, kateri nas je prevzel, nam največkrat ne dovoli, da nam tehnični pripomočki ne odpovejo ali pa, da ne služijo svojemu namenu. Eden od najpomembnejših tehničnih pripomočkov je seveda telefon, kateri je še posebej prišel do izraza v novih stabilizacijskih pogojih poslovanja in prisotnosti omejevanja prevozov.

V zadnjem času pa so motnje v telefonskem prometu posebno izrazite zaradi obremenjenosti naše telefonske centrale ter ne nazadnje tudi zaradi slabšega vzdrževanja s strani pogodbenika — servisa PTT iz Kranja.

Vse motnje seveda ne prihajajo iz naše interne telefonske centrale. Prekinitev v zunanjem telefonskem pro-

Novogradnja obrata plastike

Pročelje športne trgovine Elan v Begunjah

Navodila za letovanje

VSEM LETOVALCEM V ELANOVH POČITNIŠKIH ENOTAH!

Člane kolektiva, ki bodo uporabljali počitniške enote, pozivamo, DA Z NJIMI RAVNAJO ODGOVORNO IN GOSPODARNO. Vedno znova namreč ugotavljamo, da temu ni tako.

Počitniške enote imamo sedaj v 11 različnih krajih, in naenkrat lahko letuje 49 družin ali čez 200 oseb, kar pa ni več tako malo. Glede na to bi res morali paziti na te težko pridobljene možnosti, da bi jih lahko koristilo čim več zaposlenih in da bi čim dalj trajale.

Vsak, ki bo letoval v hišici, prikolici, bungalovu ali stanovanju, odgovarja za to enoto, inventar in opremo, ter MORA SKRBETI ZA RED IN ČISTOČO V ENOTI IN IZVEN NJE!

Vsak, ki pride v počitniško enoto, MORA PREGLEDATI POPIS OPREME in ugotoviti, če se inventar ujema s POPISOM. Vse posebnosti in ugotovitve je treba vpisati v knjigo, ki je za to pripravljena. V knjigo je treba vpisati tudi vse osebe, ki so letovale in čas letovanja (od — do). Med letovanjem je treba vpisati tudi posebnosti (okvare, nesreče, popravila, predčasen odhod ipd.).

Če se v enoti kaj pokvari, naj vsak poskusi popraviti sam, če pa ne bi znal, naj preko recepcije poišče ustreznega strokovnjaka. Stroške bomo na podlagi predloženega računa povrnil.

V vseh počitniških enotah razen v Selcah (kjer je samo pribor: žlice, vilice in nož ter pribor za kuhanje kave in hladilnik) je osnovna posoda za kuhanje in pribor.

POSTELJNO PERILO JE TREBA POVSOD NESTI S SEBOJ! Glede higijene priporočamo, da vsak vzame s seboj take posteljne prevleke, da je vanje možno odeje popolnoma obleči, da bi se tako zavarovale in bi jih lahko dalj časa in z boljšim občutkom uporabljali. Starši, ki bodo letovali z majhnimi otroci, naj s seboj vzamejo nepremočljivo platno ali kaj podobnega, da se odeje in vzmetnice zaščitijo.

Plin v enotah naj po potrebi zamenja vsak sam, stroške pa bomo na podlagi predloženega računa povrnil. Za čiščilna sredstva (vim, cet) in priprave (gobe za pomivanje, pomivalke) naj poskrbi vsak sam. V enem od stanovanj v Červarju in martinščici je tudi sesalec, ki naj se uporablja za čiščenje vseh stanovanj. Smeti odlagajte na za to pripravljena mesta.

Vsi, ki boste šli na letovanje, ste prejeli napotnico, s katero se morate zgledati v recepciji kampa ali naselja in se tam prijaviti. Pri prijavi morate imeti VELJAVNO OSEBNO IZKAZNICO! Pri prijavi običajno ni treba plačati ničesar, razen morda turistične takse.

Ključke od počitniških enot boste v glavnem dobili povsod v recepcijah. V kolikor pa se nam z recepcijami ne bo uspelo dogovoriti, vas bomo o tem pravočasno obvestili, tako da boste ključke dobili v Elanu.

Vse, ki boste letovali v Selcah obveščamo, da se morate hraniti v restavraciji kampa, ker je kuhanje po hišicah prepovedano, prav tako pa je prepovedana uporaba račna. V kolikor se boste v recepciji prijavili do 10.00 ure, boste lahko že dobili kosilo.

POSEBEJ VAS OPOZARJAMO, DA SE POVSOD DRŽITE REŽIMOV, KI SO PREDVIDENI V POSAMEZNIH KAMPIH, OZIROMA NASELJIH!

Da ne bi prihajalo do nesporazumov pri štetju dni in menjavi, vas ponovno obveščamo: PRVI DAN, KI JE NAPISAN NA NAPOTNICI, LAHKO PRIDETE V POČITNIŠKO ENOTO OB 12.00 URI, ZADNJI DAN PA, KI JE NAPISAN NA NAPOTNICI, LAHKO ŠE PRESPITE, IN STE LAHKO V ENOTI DO 12.00 URE NASLEDNJEGA DNE. Med seboj se lahko dogovorite drugače.

Vse letovalce opozarjamo, da ob koncu letovanja počitniško enoto zapustite čisto in pospravljeno. V času kolektivnega dopusta, ko se leto-

valci vrstijo drug za drugim, plina, vode in elektrike ni treba izklapljati, TREBA PA JE ZAPRETI OKNA, UGASNITI LUČI, IZKLOPITI ŠTEDILNIK IN POSPRAVITI SEDEŽNO GARNITURO IN HLADILNIK IZ PREDPROSTORA PRI PRIKOLICAH!

OKNA PRI PRIKOLICAH, KI IMAJO AVTOMATE, SE ZAPIRAJO TAKO, DA SE NAJPRED DO KONCA ODPREJO IN ŠELE NA-

TO ZAPREJO, SICER SE AVTOMAT POKVARI!

HLADILNIK OB ODHODU OČISTITE IN PUSTITE ODPRT!

Zadnji dan letovanja se morate zgledati v recepciji, kjer se odjavite in oddate ključke ter poravnate morebitne stroške.

ŽELIMO VAM PRIJETEN DOPUST!

KOMISIJA ZA DRUŽBENI STANDARD

Pohvala

TIRŠEK Andrej, dipl. ing.
Smetanova 49
MARIBOR

Spoštovani

Pred dnevi ste mi poslali nov par smuči, prosil pa sem samo za zamenjavo zlomljene proti plačilu. Bil sem izredno prijetno presenečen in vesel, kajti tega nisem pričakoval. To je poteza, ki posebej v naših razmerah presega poslovno moralno in je tako neobičajna, da človeka vajenega modernih tržnih (ne)zakonitosti popolnoma razoroži. To je znak, da za vas uporabniki vaših izdelkov niso samo številke in da vam je uspelo, kljub velikim poslovnim uspehom na tujem, obdržati človeški odnos do domačega kupca, ki je odvisen samo od vas in bi končno z njim lahko tudi manipulirali.

V mislih sem imel javno zahvalo v časopisu, pa tega nisem storil, ker take reklame ne potrebujete, v mojem okolju pa bi članek razumeli kot samohvalo.

Zato se vam lahko samo na tak način zahvalim za resnično veliko dobre volje, ki ste jo pokazali. Ker pa je dobra volja kolektiva lahko le rezultat dobre volje posameznikov, še posebej hvala tisti tovarišici ali tovarišu, ki je zadalžen za takšne primere.

S spoštovanjem

TIRŠEK Andrej

Povzetki iz tovarniških glasil sosednjih podjetij

V uredništvo dobivamo mesečno okrog 30 glasil iz raznih del. organizacij Slovenije. Med njimi tudi iz sledečih sosednjih podjetij:

- ŽELEZARNA Jesenice
- VERIGA Lesce
- PLAMEN Kropa
- PEKO Tržič
- LIP Bled
- G. G. Bled
- in druge.

Preobširno bi bilo do podrobnosti analizirati vsebino vseh glasil, posebno »Železarja«, pač pa le prikazati bistvene značilnosti teh glasil.

»Železar« ni le tovarniški časopis Železarne, temveč je obenem tudi lokalni tednik mesta in okolice. Zelo mnogo piše o rezultatih poslovanja posameznih delovnih enot, o inovacijah, delu samoupravnih organov, DPO, kulturi in športu. Vse v odnosu na Železarno in mesta Jesenice z okolico.

»Veriga« se bolj posveča notranjim problemom proizvodnje in prodaje, razprav za »okroglo mizo«, inovatorstvu in tehničnim proble-

mom. Bogati so tudi spremljajoči članki.

»Plamen« iz Kroke je svojstven. Ima čisto drug stil, ki veje iz posebnosti življenja in dela, vezanega na svoj kraj in njegove posebnosti, tradicijo, navade, zgodovino. Pestra je tudi paleta informacij o delu samoupravnih teles in DPO ter krajevno-zgodovinskih zapisov.

Peko Tržič — »Čevljar« ima veliko vsebine iz proizvodnje in prodaje obutve po raznih prodajalnah v Jugoslaviji in o njihovih tržiščih, razstavah itd.

Posebnost je stalni modni kotiček.

G. G. Bled »Preseki« v večini obravnava dela na sektorjih o posekih, obdelavi lesa, prevozi in pogozdovanju.

LIP Bled ima dislocirane obrate, zato posveča veliko pozornosti v glasilu prav specifičnosti teh obratov in njihovemu povezovanju ter artiklom široke potrošnje.

Knafelj Slavko

Možina Srečko

Svetloba

Sveča ugasne taka, kot da gorela ni.

»Kje je zdaj tvoja toplota?

Prečudovita je bila ...

vse je bilo v njej.

Bila je nedosegljiva,

bila je čudovita in samotna,

polna življenja in lepote.

Kdo te bo ljubil?»

Bila je zima

Bila je zima, nezaželjena, izgubljena, nepozabljena. Bila je zima.

Indok poslovanje

Že v Smučini št. 6/78 je bilo podrobneje opisano delovanje INDOK v ELAN-u, vendar je potrebno ponovno opozoriti uporabnike na nekaj bistvenih značilnosti dela v tem oddelku IE.

1. Revij-časopisov dobivamo veliko, večina jih kroži med uporabniki. Vsaka krožna revija-časopis se mora vrniti v INDOK čimprej in ne po nekaj mesecih. Uporabniki si lahko sami kopirajo določen članek, ali pa to zahtevajo pismeno od INDOK-a, če le-ta revijo dobi vrnjeno.

Naročilo novih revij-časopisov, ali odpovedovanje, se vrši preko INDOK-a pismeno in sicer velja za tuje revije, da se mora ta postopek zaključiti takoj po kolektivnem dopustu, za domače pa do 30. 11.

Uporabniki revij ne smejo nositi domov, niti jih zadrževati pri sebi. INDOK morajo obvestiti o primeru, če določene revije-časopise ne želijo več prejemati. Starejše revije, ki so že arhivirane, si uporabniki izposodijo za čas uporabe in jih vrnejo v INDOK.

2. Naročila raznih vrst publikacij so preko INDOK-a s tem, da naročnik-uporabnik najprej dobi pozitivno mnenje vodje TOZD. Tudi plačila obdeluje INDOK, naročila se izvajajo samoiniciativno na podlagi dobljenih informacij knjižnih založb, ali pa na zahtevo uporabnika. Zaradi varčevanja velja, da se nabavljajo samo najpotrebnejše domače publikacije, tuje praviloma ne dobavljamo več, razen če si jih izposodimo. Za publikacije, ki so zastoj, uporabnik direktno kontaktira z INDOK-om in mu ni treba dobiti dovoljenja nabave s strani vodja TOZD.

Prejete publikacije INDOK pošilja naročnikom v izposojajo za čas uporabe, tudi če neka publikacija ni naročena, pa se meni, da bi bila uporabna, se le-ta pošlje dotičnemu uporabniku. Za izposojajo publikacij velja, da so jih izposojevalci dolžni po uporabi vrniti v INDOK. O izposoji se vodi natančna evidenca po predmetu in osebi. V kolikor eno in isto publikacijo (knjigo, revijo, standard, patent, prospekt in podobno) rabi več ljudi, se prvemu izposojevalcu to sporoči in se mu postavi rok, v katerem mora »knjigo« dati naslednjemu. Ta »dogovor« vodi INDOK in ga seveda tudi registrira. Seveda to ne velja v primeru, če je izvodov neke publikacije (original, kopija) več na razpola-

go. Izposojanje je možno samo z vednostjo delavca INDOK-a, s tem, da je možen tudi delno prost pristop k zahtevani literaturi. Delavec INDOK-a lahko določi rok izposoje določene publikacije v primeru, da gre za zelo velikokrat rabljeno stvar (knjigo, prospekt, itd.). Ne izposojajo pa se slovarji, priročniki, nekatere enciklopedije ter druge vrste stalno rabljivih publikacij.

3. INDOK izdaja periodične pisane informacije in sicer biltene, ki izhajajo 4x letno ter bodo v naprej krožili med dosedanjimi uporabniki in se vračali v INDOK. Poleg tega se izdajajo Novice, katere prejemajo tudi po novem le vodje TOZD in sektorjev ter oglasne deske po TOZD. Izhajajo občasno.

4. Mnogo je v INDOK obveščanja sodelavcev — uporabnikov informacij. Ta proces se izvaja v INDOK ustno, telefonsko ter pismeno samoiniciativno ali na zahtevo. Za naprej je zaželeno, da se zahteve po določenih informacijah dostavljajo v INDOK pismeno, kajti le tako bo »servis« informacij še uspešnejše deloval. Seveda pa je ta dejavnost, ki je v bistvu osnovna, vključena v množico drugih dejavnosti, ki se izvajajo v INDOK.

V zahtevku za informacijo naj se postavi tudi rok, na podlagi katerega se lahko določi prioriteten vrstni red odgovorov na zahtevane informacije.

Pripomniti je treba, da uporabniki želijo različne informacije z veliko področij, ne samo za področje športnih artiklov. Včasih je zato zelo težko posredovati zahtevano informacijo, kajti vezani smo na nabavo literature, ki jo sploh ne dobimo, bodisi zaradi nizke »poslovnosti« dobaviteljev, ali pa jo zaradi visokih stroškov sploh ne naročimo.

5. Za tekmovalno področje, ki se deloma tudi »obdeluje« v INDOK velja, da se rezultati zbirajo tekom cele sezone. INDOK pa bi moral v prihodnje dobiti podrobnejši seznam tekmovalcev, na podlagi katerega bi lahko zbiral in posredoval več in boljše informacije o tekmovalcih.

6. MID dejavnost, ki dejansko ne spada v področje INDOK, pa se kljub temu opravlja (tajnik), zasega vedno več časa. Predvsem je treba opozoriti na dejstvo, da na tem področju veljajo pravila, ki se jih je treba držati (Pravilnik), kot npr.: vrača-

nje izpolnjenih vprašalnikov za ocenjevanje vrednosti inovacij v roku, ki je predpisan, je nujno potrebno. Ne katere strokovne službe se tega ne držijo.

Mnogo delavcev ne ve, da se v INDOK tudi kompletirajo prijave izumov ter modelov in blagov. znamk (zaščitnega znaka) ELAN ter se začete zadeve spremljajo do

registracije pri ustreznih institucijah. INDOK prejema le prijave, ki ustrezajo zakonu o izumih oz. našemu novemu pravilniku o inovacijah. Sestava spisa o izumu (opis) je naloga izumitelja, ne pa prijavitelja. Prav tako vse druge priloge, ki spremljajo prijavo izuma ali modela.

Stare Tone

SMUČARSKI KLUB PORTOROŽ
SCI CLUB PORTOROSE

dodeljuje

JAVNO ZAHVALO

"ELAN" - BEGUNJE

v znak priznanja za uspešno
sodelovanje na elitni prireditvi
SKI SHOW in priložni obiska
JUGOSLOVANSKE ALPSKE
SMUČARSKA - A -
REPREZENTANCE

Portorož, 23.4.1983

Smučarski klub Portorož

SOZD
h.p. združena podjetja
izv. inženjerske
LJUBLJANA

Val znak:

Pod znak:

Portorož dne 12.05.1983

DELAVNA SKUPNOST
BRUPNIK BLISS (1988)
MIZO Portorož, Črkalje 27
telefon (062) 71-121, 70-271
Predsednik KPO (062) 71-090
tel. 34-221 po dr. 34-221
ZINO RACUN
SKP PORTOROŽ 1410-801-70003
kg. DRUGA Portorož 8P. skupni prihodek
SKP PORTOROŽ 1410-803-20000
TOZD »ARGON« n. del. n.
MIZO Isola, Črkalje 18
telefon (062) 81-021, 81-024
operativna priprava protokola
telefon (062) 81-022
tel. 34-113 po dr. 34-113
ZINO RACUN
SKP KOPER 1410-801-12331
TOZD »BLAGOVNI PROMET« n. del. n.
MIZO Portorož, Črkalje 27
telefon (062) 71-121, 70-271
tel. 34-221 po dr. 34-221
ZINO RACUN
SKP PORTOROŽ 1410-801-70003
TOZD »DELMARIS« n. del. n.
MIZO Isola, Črkalje 18
telefon (062) 81-021, 81-024
tel. 34-113 po dr. 34-113
ZINO RACUN
SKP KOPER 1410-801-12331
TOZD »GOSAD« n. del. n.
MIZO Isola, Črkalje 18
telefon (062) 71-121, 70-271
tel. 34-221 po dr. 34-221
ZINO RACUN
SKP PORTOROŽ 1410-801-70003

PREDMET:

Še enkrat posebna zahvala obema za sodelovanje in darilo vaše delovne organizacije. Škoda, da ni bilo več časa in prilike, da bi se bolje spoznali in spregovorili še o kakem drugem skupnem propagandnem sodelovanju. Verjetno bo prihodnost prinesla še kako tako priliko.

Hvala in lep pozdrav!

MARKETING - E. PROPAGANDA

CVETO ROŠ

Tehnična rubrika

1. UVOD

V tehniki je pač tako, da določene stvari ni možno reševati s kompromisi in vsak po svoje, temveč morajo veljati določena pravila, ki enotno urejajo bodisi kakšen je obrazec za delavniško risbo, kako se riše vijak, kako se označujejo in upoštevajo tolerance ali pa kakšna je metodologija, način risanja in čitanja npr. pnevmatskega krmilnega načrta.

Zato se je Uredništvo Smučine odločilo, da uvede to rubriko, ki naj bi pripomogla k enotnejšemu tolmačenju določenih pojmov, ki niso enotno poznani, se pa uporabljajo. Torej je namen rubrike nekako izobraževalnega značaja, v kateri bomo s stalnimi prispevki skušali dodeliti določene teme, oziroma postaviti nakakšna pravila igre, ki naj bi veljala v bodoče za vse.

Kaj nas je vodilo k temu?

Razvitejše delovne organizacije pri nas in po svetu imajo lastnim potrebam prilagojene interne standarde in predpise, ki so obvezni za uporabo, ter urejajo celotno tehnično področje. Standardizacija, tipizacija in klasifikacija so pojmi, ki so v Elanu dokaj zapostavljeni.

Verjetno je razumljivo, da se ne more na zborih delavcev obravnavati, kaj pomeni npr. neka oznaka na načrtu, zato da bi jo v bodoče sploh vsi upoštevali in vedeli kaj pomeni. Prav tako pa je to tudi nemogoče vsakomur posebej razlagati. Zato naj bi bili sestavki v tej rubriki nekakšen predhodnik ali predlog ELAN STANDARDA.

Da pa rubrika ne bi bila preveč suhoparna, jo bomo skušali vsakič deliti na dva dela. V prvem delu naj bi obdelali neko tehnično temo, v drugem delu pa bi predstavili določene zanimivosti iz tehnike. Seveda bomo z veseljem upoštevali vsako idejo in predlog bralcev, da bi to rubriko še bolj osvetlili.

V kolikor bodo možnosti tiskarne dopuščale, bomo skušali tehnično rubriko tiskati tako, da bo možno posamezne prispevke zlagati — izrezovati in bi si na ta način lahko vsakdo zlagal nekakšen priročnik.

2. TOLERANCE NA NAČRTIH

2.1. NEKAJ SPLOŠNEGA O TOLERANCAH

Na začetku industrializacije, so se posamezni deli, ki so se stikali, lahko prilagodili z zamudno ročno obdelavo.

Sodobna tehnika proizvodnje pa zahteva, da so deli izdelani po risbi, tu pri sestavi ni več dodatnega prilagajanja. V praksi pa pri izdelavi nastopajo večja ali manjša odstopanja od mer, ki so podane na risbah, vendar morajo biti ta odstopanja še v dopustnem območju, katerega glede na funkcijo izdelka predpiše in upošteva konstruktor.

Da bi bil pojem tolerance bolj razumljiv, ter da bi v bodoče enotno uporabljali določene izraze, je potrebno najprej pojasniti osnovne pojme in izraze.

a) Absolutna mera:

Če je n. pr. nekje podana (kotirana) mera 100, potem to pomeni, da mora biti to dimenzija točno 100 mm in teoretično ne sme biti večja ali manjša niti za milijardinko milimetra. Seveda pa je to doseči praktično nemogoče, ker bo za gotovo mera odstopala ali navzgor ali navzdol.

b) Spodnja in zgornja mejna mera

Kot je povedano, da absolutne mere ni možno doseči, imamo torej k vsaki meri odstopke v »+« in odstopke v »-«, območje teh dveh odstopkov pri katerih je predmet še uporaben pa imenujemo **toleranca**. V mejah teh odstopkov, ki jih imenujemo zgornja in spodnja mejna mera, mora biti stvarna mera izdelanega predmeta.

Seveda predpisujemo dopustne odstopke samo tistim meram izdelka, ki so važne. Mere s predpisanimi odstopki imenujemo **tolerirane mere**.

c) Imenska mera, imenski odstopke

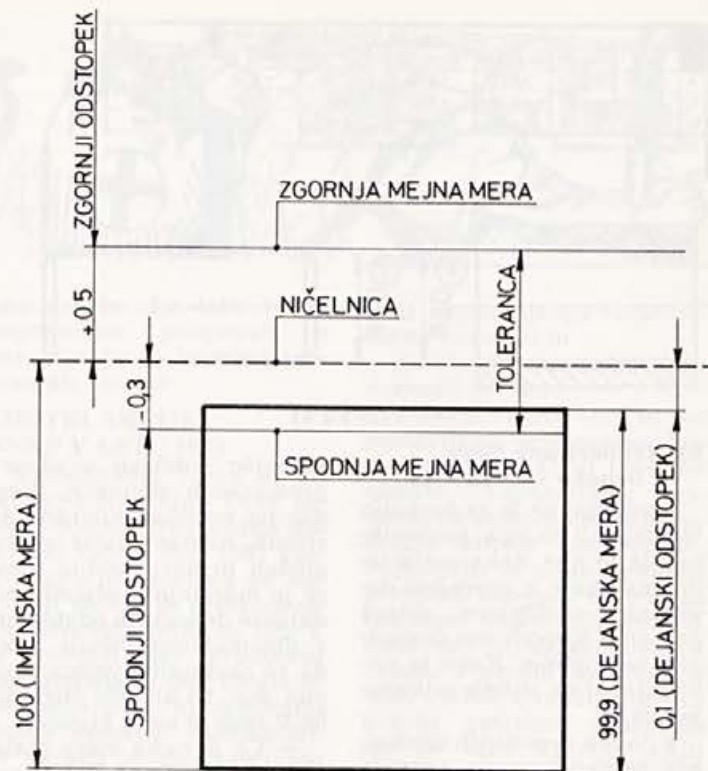
Tolerirano mero $100 \pm \begin{smallmatrix} 0,5 \\ 0,3 \end{smallmatrix}$

bi bilo mogoče podati na risbi s pisanjem dveh mejnih mer 100,5 in 100,3. To pa je v nasprotju s predpisi in priporočili JUS in ISO. Po teh priporočilih navajamo mejne mere z odstopki od zaokroženega števila, ki ga imenujemo **imenska mera**. V našem primeru je ta mera 100 mm.

Razliko med imensko mero in mejno mero imenujemo **imenski odstopke**.

d) Ničelnica

Osnova današnjega sistema toleranc je imenska mera. Na sl. 1 — črtkano črto, katere imenski odstopke je enak nič, imenujemo **ničelnica**, od katere merimo vse odstopke. Razliko med dejansko izdelano mero izdelka in imensko mero imenujemo **dejanski odstopke**.

(slika 1.)

2.2. PODAJANJE MER S TOLERANCAMI NA NAČRTIH

a) Netolerirane mere

Običajno je tehnična dokumentacija izdelana na formatih, na katerih je tabela za dopustne odstopke netoleriranih mer. Tabela, ki je prikazana na sl. 2, ima tri razrede dopustnih odstopkov, pod tabelo pa je navodilo, kateri razred dopustnih odstopkov je potrebno uporabiti. Mere, ki na načrtu nimajo predpisane tolerance, imenujemo **netolerirane mere**, zato je pri izdelavi potrebno upoštevati dopustne odstopke po navedenem razredu.

Primer:

Na sliki 3 je prikazan nek del s podanimi merami.

V tabeli dopustnih odstopkov za netolerirane mere, je navedeno da moramo pri izdelavi upoštevati »B« razred dopustnih odstopkov. To pa v primeru po sl. 3 pomeni, da je imenska mera 100 mm podana s toleranco $\pm 0,50$ mm, imenska mera 40 mm s toleranco $\pm 0,30$ mm imenska mera 20 mm s toleranco $\pm 0,20$ mm. Te mere morajo biti tudi izdelane v območju teh toleranc. Imenska mera 10 mm je podana s toleranco $\pm 0,05$. To pa pomeni, da moramo to mero izdelati v območju predpisane tolerance.

(Nadaljevanje na 12. strani)

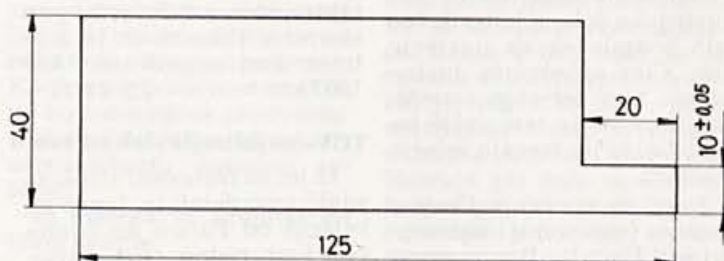
DOPUSTNI ODSTOPKI ZA NETOLERIRANE MERE							
	do 6	6 do 30	30 do 120	120 do 315	315 do 1000	1000 do 2000	2000 do 4000
A	$\pm 0,05$	$\pm 0,10$	$\pm 0,15$	$\pm 0,20$	$\pm 0,30$	$\pm 0,50$	$\pm 0,80$
B	$\pm 0,10$	$\pm 0,20$	$\pm 0,30$	$\pm 0,50$	$\pm 0,80$	$\pm 1,20$	$\pm 2,00$
C	$\pm 0,20$	$\pm 0,50$	$\pm 0,80$	$\pm 1,20$	$\pm 2,00$	$\pm 3,00$	$\pm 4,00$

Pri izdelavi upoštevati razred dopustnih odstopkov!

(slika 2)

DOPUSTNI ODSTOPKI ZA NETOLERIRANE MERE							
	do 6	6 do 30	30 do 120	120 do 315	315 do 1000	1000 do 2000	2000 do 4000
A	$\pm 0,05$	$\pm 0,10$	$\pm 0,15$	$\pm 0,20$	$\pm 0,30$	$\pm 0,50$	$\pm 0,80$
B	$\pm 0,10$	$\pm 0,20$	$\pm 0,30$	$\pm 0,50$	$\pm 0,80$	$\pm 1,20$	$\pm 2,00$
C	$\pm 0,20$	$\pm 0,50$	$\pm 0,80$	$\pm 1,20$	$\pm 2,00$	$\pm 3,00$	$\pm 4,00$

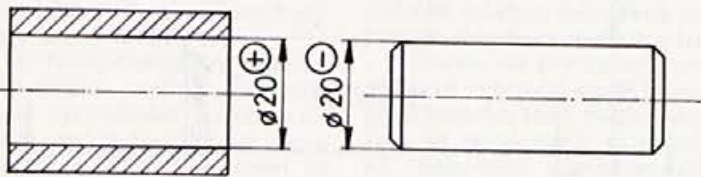
Pri izdelavi upoštevati B razred dopustnih odstopkov!

(slika 3)

DOPUSTNI ODSTOPKI ZA NETOLERIRANE MERE							
do 6	6 do 30	30 do 120	120 do 315	315 do 1000	1000 do 2000	2000 do 4000	
A ± 0,05	± 0,10	± 0,15	± 0,20	± 0,30	± 0,50	± 0,80	
B ± 0,10	± 0,20	± 0,30	± 0,50	± 0,80	± 1,20	± 2,00	
C ± 0,20	± 0,50	± 0,80	± 1,20	± 2,00	± 3,00	± 4,00	

Pri izdelavi upoštevati A ... razred dopustnih odstopkov!

(slika 4)

b) Netolerirane mere

z oznako »+« in »-«

Dostikrat pa je za funkcijo izdelka ali sklopa pomembno, da je npr. neka mera izdelana samo z zgornjim dopustnim odstopkom, druga pa samo s spodnjim dopustnim odstopkom. Kako to prikazujemo na risbah prikazuje slika 4.

V tabeli dopustnih odstopkov za netolerirane mere je zahteva, da se pri izdelavi upošteva »A« razred. Ker pa je pri luknji Ø20 mm obkrožen znak »+«, to pomeni, da mora biti luknja izdelana samo v območju tolerance +0,1 mm glede na imensko mero. Pri čepu z imensko mero Ø20 mm, pa je obkrožen znak »-«, kar pomeni, da je to mero izdelati samo v območju tolerance: -0,1 mm glede na izmensko mero.

c) Tolerirane mere

Na načrtih se dostikrat podaja neka mera, z navedenimi številčnimi vrednostmi dopustnih odstopkov. Doga-ja pa se, da so te zahteve nap-čno interpretirane. Če je na načrtu označena neka mera takole: 150^{+0,2}, to ne pomeni, da je potrebno mero 150 mm izdelati za 0,2 mm manjšo, temveč je to dopu-tna tolerance, oziroma do-pustni odstopki od imenske mere 150 mm. Torej je lahko predmet zavzema katerokoli mero od 149,800 do 150 mm.

d) Mere v obliki decimalnih števk z ničlami

Današnja stopnja tehnike in obdelave, zahteva vedno

točnejšo izdelavo v okviru predpisanih dimenzij. Ven-dar pa množica toleranc na risbah, napravi načrt nepre-gleden in nerazumljiv. Zato se je marsikje uveljavilo po-dajanje dopustnih odstopkov z decimalnimi števili, tako da za decimalno vejico stoji ena, dve, tri ali celo štiri nič-le. V čem je torej bistvo?

— Če je neka mera poda-na z eno ničlo npr. 20,0 to po-meni, da je dopustni odstop-pek ±0,05 mm od imenske mere.

— Če je ta mera podana z dvema ničlami npr. 20,00 to pomeni, da je dopustni od-stoppek ±0,005 mm od imen-ske mere.

— Če je ta mera podana s tremi ničlami npr. 20,000 to pomeni da je dopustni odstop-pek ±0,0005 mm

2.3. ZAKLJUČEK

Seveda s pričujočim zapi-som tema o tolerancah še zdaleč ni izčrpana. Celotno področje urejajo jugoslov-an-ski in mednarodni predpisi. Skoraj odveč je poudariti, da industrija pri nas in v svetu področju toleranc posveča iz-jemno pozornost, saj prav to omogoča pregled nad proiz-vodnjo, možnostmi servisira-nja in rezervnih delov. V Elanu pa se to področje kar preveč mačehovsko obravna-va, preveč po »tišlarsko«.

Marjan Mertelj
ing. stroj.

Literatura:
V. Savnik: Tehniško risanje
(1979)

DROBNE ZANIMIVOSTI

Zahtevne naloge za učence v gospodarstvu

Tudi na tujem imajo avto-mobilske tovarne lastne in-dustrijske šole, v katerih šo-lajo podmladek za jutrišnji dan. Čim uglednejša je to-varna, tem težje je seveda dobiti mesto in tem večje so zahteve, ki jih morajo šolarji izpolniti.

Tako so učenci v Gospo-darstvu (vajenci) v industrijski šoli Daimler Benza zgra-dili leta 1979 vozilo ki je pre-

vozilo z litrom goriva never-jetnih 1184,13 km, leta 1981 pa so zgradili rekordno vozi-lo, ki ga je poganjal štiri-takten motor z delovno pro-stornino 114 ccm in je z li-trom goriva prevozilo kar 1267 km.

ŽT 82/12

TGV-najhitrejši vlak na svetu

12 let so francoski strokov-njaki trdo delali in danes na relaciji od Pariza do Lyona (426 km) redno vozi najso-dobnejši vlak, katerega poto-

valna hitrost je 260 km/h, največja pa celo 379,9 km/h.

Za ta vlak so zgradili po-polnoma novo dvotirno pro-go in samo na enem odseku mora vlak zmanjšati hitrost na 220 km/h, sicer bi zaradi obojestranskega nagiba pro-ge lahko »poskočil« čez gor-ski hrbet.

Posebne tehnične naprave omogočajo zaporedno vožnjo TGV vlakov v 4-minutnih presledkih, kar pomeni, da lahko v dve smeri vozi po 15 vlakov v eni uri.

Za novo progo so morali zgraditi 8 viaduktov, 310 cestnih prehodov, 67 mostov. Položili so 100.000 ton tirnic, 1.400.000 pragov, 3.000.000 ton gramoza, 700 km ograj.

Gradnja proge je stala francoske železnice okroglo 4,6 milijarde frankov.

ŽT 82/12

Zaostajanje Evrope za Ja-ponsko je razvidno tudi iz primerjave števila patentov s področja računalniško krmiljenih kontrolnih in regu-lacijskih sistemov. Tako je denimo ZR Nemčija v letu 1981 prijavila 11 patentov te vrste, Japonska pa 149. S po-dročja razvoja in proizvod-nje žepnih kalkulatorjev pa je ZR Nemčija prijavila 15 patentov, medtem ko so jih Japonci prijavili 277.

ŽT 1/83

Proizvajalke nafte z Bliž-njega vzhoda se z nakupom delnic vedno bolj uvrščajo med vplivne in močne delni-čarje multinacionalnih in za-hodneevropskih družb, kot sta avtomobilski gigant Mer-cedes Benz in kemijski kon-cern Hoechts. Pri slednjem so kuvajski naftni mogotci udeleženi s skoraj četrtino glavnice, za kar so odšteli 1,4 milijarde mark. Pri tem pa se kuvajski partnerji ne zado-voljujejo s »tiho« finančno udeležbo, marveč si prizade-vajo, da bi s pomočjo Ho-echtsovega znanja iz njego-ve trgovske mreže obvlado-vali kemijo nasploh.

ŽT 1/83

NAJHITREJŠI RAČUNAL-NIK razvija družba Fujitsu, največji japonski proizvajalec računalnikov. Kot pred-vidvajo, bo Facom VP-200 s petimi megaflopi (milijoni) operacij na sekundo hitrejši od ameriških računalnikov, ki sta doslej držala rekord v hitrosti obdelave podatkov. To sta računalnika Cray Re-search X-MP in Control Data Cyber 205 s štirimi milio-ni operacij na sekundo.

ŽT 1/83

PORABA LESA bo leta 2000 dosegla letnih 5 mili-jard prostorninskih metrov (sedaj 3 milijarde). Les upo-rabljam predvsem kot gori-

vo (okoli 50 %), v gradbeni-štvu in papirni industriji, po-leg že ustaljene rabe pa se danes odpirajo nova področ-ja. Razmišljajo o tem, da bi les uporabljali za proizvo-dnjo živinske krme in za pri-dobivanje mnogih kemikalij, v številni tekoča goriva in pla-stične snovi.

ŽT 1/83

Landsat odkriva davčne grešnike

Le kdo bi v prostrani, gozd-nati in redko naseljeni deže-li mogel nadzirati vse gozdo-ve in okrivati, kje sekajo? Odgovor je jasen — in nanj so se zanašali številni lastni-ki gozdov v odročnih prede-lih Švedske. Izsekali so cela področja in les prodali, pri tem pa »pozabili« poravnati davke. Ker ni sodnika, kjer ni tožnika, je to početje tra-jalo dolga leta.

V zadnjih mesecih pa se je zadeva obrnila. Švedska dav-čna uprava je naročila vrsto podrobnih posnetkov neka-terih področij dežele pri ameriški firmi, ki upravlja s sateliti Landsat. Najnovejši med njimi je Landsat D, ki obkroža Zemljo na višini 700 kilometrov. Satelit, težak 1650 kg, ima dve vrhunski snemalni kameri. Prva sne-ma prvenstveno v območju vidne svetlobe in daje slike, na katerih je mogoče ločiti 80 metrov razsežne objekte. Druga zajema poleg vidnega tudi infrardeče področje, loči pa še štiridesetmetrske ob-jeke. Na posnetkih, ki jih je prejela švedska davkarija, je seveda z lahkoto mogoče od-kriti velike poseke. Kot pra-vijo poznavalci, bodo kazni in davki — ti pa so na Šved-skem med najvišjimi na sve-tu — še kako odtehtali ceno fotografij...

ŽT 2/83

GOSPODARSKI ČUDEŽ so Japonci dosegli — po lastnih navedbah — predvsem zara-di »čarčenja treh S«, se pravi zaradi doslednega uvajanja in upoštevanja standardiza-cije, specializacije in simpli-fikacije. Pri tem poudarjajo, da njihov cilj ni toliko v raz-vijanju tehnično izvedljivih, ampak predvsem gospodar-sko smotnih in upravičenih novostih.

ŽT 2/83

SAMODEJNE PRESTAVE ZA BIKIKEL

Po polovici stoletja so tudi zensljive biciklistične pre-stave doživele novost — pod-jetni francoski izumitelj je izdelal samodejne prestave. Prestave imajo šestnajst stopenj. Delujejo tako, da se prestavijo v nižjo prestavo, ko postane sila na pedala do-volj velika, pri zmanjšanju sile pa se prestavljajo v vi-sjo.

ŽT 2/83

Marjan Mertelj

NNNP 83: Poudarek na samozaščitnih aktivnostih

Predsedstvo RK SZDL je na svoji nedavni seji razpravljalo in ocenilo lanskoletno akcijo NNNP, istočasno pa sprejelo tudi usmeritve za letošnje leto. Akcija NNNP — je bilo poudarjeno — se je vsestransko uveljavila in mora v prihodnje postati sestavni del najširših prizadevanj za stalno krepitev vseh sestavin SLO in DS. Prav zato naj bo tudi v letu 1983 usmerjena predvsem v preventivno samozaščitno aktivnost na vseh področjih družbenega življenja. Takšna usmeritev, je bilo rečeno na seji predsedstva RK SZDL, se je tudi doslej pokazala kot koristna in dobra, saj delovnim ljudem in občanom omogoča, da s samozaščitno dejavnostjo zagotavljajo svojo lastno in širšo družbeno varnost in s tem pridobitve ter perspektivo socialističnega samoupravnega razvoja.

Akcija NNNP vse bolj prestraša v trajno sestavino vseplošnega uresničevanja koncepta SLO in DS. Njena največja vrednost je predvsem v stalnih naporih in prizadevanjih za usposabljanje in pripravljenost čim širšega kroga delovnih ljudi in občanov za potrebe obrambe in samozaščite. Istočasno pa aktivnosti v zvezi z akcijo NNNP pomenijo tudi zavzeto udeležbo družbenopolitičnih organizacij in drugih odgovornih dejavnikov v procesu podružbljanja vseh sestavin SLO in DS. V tem smislu je akcija NNNP dosegla svoj namen, in jo velja razvijati in bogatiti tudi v prihodnje.

IZKUŠNJE UPORABLJATI V PRAKSI

Aktivnosti povezane z akcijo NNNP izvajamo že od leta 1979. V tem času se je predvsem okrepila zavest, da je obramba in DS sestavni del dela življenja vseh naših delovnih ljudi in občanov. Uspešnost velike večine akcij in izvedenih vaj dokazuje, da so se v njihovo pripravo in izvedbo vključile ta-

ko DPO kot tudi neposredni nosilci posameznih aktivnosti. Pri tem je še zlasti pomembno, da se ob tem usposablja na deset in stotošče občanov in delavcev v KS in TOZD, svojo strokovno usposobljenost pa so preverjale in dopolnjevale tudi ustrezne službe in državni organi.

V načelu smo z doseženimi rezultati pri uresničevanju začrtanih akcij NNNP lahko zadovoljni. Ker se posamezne vaje največkrat precej dolgo in vsestransko pripravljajo, tudi uspehi ne izostanejo. Analize navadno pokažejo, da so udeleženci zelo dobro opravili posamezne naloge in obveznosti, ki smo jih zastavili v pripravljenih načrtih. Kljub temu pa se nam v resničnem življenju še vse prevečkrat dogaja, da nas stvari preseneti-jo, da ne ukrepamo pravočasno in dovolj odgovorno.

Izkušnje, ki smo jih pridobili na vajah, bomo zato morali v prihodnje bolj načrtno, dosledno in odgovorno uporabljati tudi pri vsakodnev- nem delu, ravnanju in obnašanju. Ne moremo se zadovoljevati le z rezultati, doseženimi na vajah. Ni dovolj, da smo usposobljeni in pripravljeni hitro in učinkovito ukrepati ob morebitnih naravnih in drugih nesrečah, torej po dogodku, ko je do družbene škode že prišlo, in le odpravljati nastale posledice in škodo. Storiti moramo več.

Samozaščitno se moramo organizirati in usposablja- ti zlasti tako, da bomo v vsakodnev- nem življenju pravočasno in učinkovito preprečevali slabosti, napake, nepravilnosti in zlorabe, ki lahko pomenijo ogrožanje zaseb- nega in družbenega premo- ženja in s tem tudi sistema socialističnega samoupra- vljanja in njegovih pridobi- tev. Gre torej za takšno pre- ventivno oziroma samoza- ščitno ravnanje, ki bo vse- stransko onemogočalo ka- kršnokoli delovanje, ki ni v skladu z načeli in cilji razvo- ja socialistične samoupra-

vne družbe. Le tako bomo neposredno prispevali k ustvarjanju in krepitvi var- nostnih razmer.

SMOTRI AKCIJE NNNP V LETU 1983

Socialistična zveza si bo skupaj s frontnimi DPO ter odgovornimi družbenimi de- javniki tudi v letu 1983 vse- stransko prizadevala za na- daljnji razvoj in uresničeva- nje koncepta SLO in DS. V ta namen bo predvsem vzpodbujala in načrtovala ti- ste aktivnosti, ki pomenijo stalno krepitev samozašči- te zavesti in usposabljanje za uresničevanje praktičnih vidikov samozaščitne dejav- nosti. Temeljni poudarek v akciji NNNP bo zato name- njen še bolj načrtni preventi- vni dejavnosti in odpravlja- nju vzrokov za nastajanje družbene škode. Pri tem nam bodo kot podlaga služili tudi dokumenti kongresov ZK ter novi zvezni in repu- bliški zakon o SLO in DS.

Bistveni najširši poudarek akcije NNNP v letu 1983, ki pravzaprav pomeni nadalje- vanje usmeritve iz leta 1982, bo zato veljal takšnemu pre- ventivnemu organiziranju in delovanju, ki bo že v kali onemogočilo in preprečevalo vsakršno družbeno škodljivo ali sovražno dejanje. V sle- herkem okolju se moramo zatorej obnašati in delovati tako, da bomo ustvarjali naj- širše družbenoekonomske in samoupravne ter varnostne razmere, da ne bo prihajalo do dejanj, ki bi lahko kakor- koli ogrozila varnost ljudi, družbeno in osebno premo- ženje ter sistem in vrednote socialističnega samoupra- vljanja. Prav zato mora družbena samozaščita in ak- cija NNNP postati široko ljudsko gibanje, način raz- mišljanja in življenja, vsako- dnevna praksa vsakogar in vseh skupaj.

V letu 1983 bomo zato na- daljevali pred letom dni za- stavljene in začete preventi- vno-samozaščitne aktivnosti in jih skušali razširiti še na nekatera druga področja. Konkretna pozornost in skrb pa bo namenjena predvsem:

- nadaljnemu razvoju in usposabljanju narodne za- ščite,
- razvoju in krepitvi ci- vilne zaščite,
- doseganju večje pro- metne varnosti,

d) zagotavljanju večje po- žarne varnosti in

e) izboljšanju zaščite in varnosti pri delu.

V akciji NNNP smo to pot postavili na prvo mesto skrb za nadaljnji razvoj narodne zaščite. Ugotavljamo na- mreč, da moramo na tem po- dročju hitreje napredovati. Pojavljajo se zlasti nekateri problemi v zvezi z vsebino in načinom usposabljanja NZ. Zato je nujno čimprej, v skladu z novim zakonom o SLO in DS, domisliti in pri- praviti potrebne smernice ter se tako načrtno lotiti uresničevanja sprejetih usmeritev in nalog. Izhaja- joč iz določil novega zvezne- ga in republiškega zakona o SLO in DS čakajo na tem po- dročju socialistično zvezo po- membne naloge. Gre zlasti za utrjevanje spoznanj in za- vesti o pomenu NZ za potre- be SLO in DS ter za kvalitet- no usposabljanje najširšega kroga njenih pripadnikov.

Kar zadeva nadaljno pove- čano in še bolj organizirano skrb za večjo prometno var- nost, ni treba ponavljati zna- nih argumentov. Sedanje stanje ni zadovoljivo in zato je nujno še povečati družbe- no skrb za izboljšanje raz- mer ter zmanjšanje člove- škikh žrtev in materialne ško- de. Skrb za prometno in po- žarno varnost mora prerasti v vsakodnevno navado in ob- vezo slehernega od nas in vseh skupaj. Tem vpraša- njem in problemom morajo nameniti še več pozornosti tudi strokovni in samoupra- vni organi, družbene organi- zacije, društva in ustrezne službe.

Nadaljevali bomo tudi z začetimi prizadevanji in na- pori za boljšo organiziranost in usposobljenost CZ.

Kot novost uvajamo v letu 1983 v okviru akcije NNNP dodatne organizirane napore za večjo varnost pri delu. Po- datki zadnjih nekaj let sicer kažejo, da število nesreč pri delu rahlo upada, toda števil- ke so še vedno zaskrbljujo- če. Samo v letu 1981 se je zgodilo 47.795 nesreč, v kate- rih je umrlo 88 ljudi, da o materialni škodi in izpadu dohodka niti ne govorimo. Nesreče pri delu se največ- krat dogajajo zaradi nespo- štovanja predpisov, malo- marnosti in površnosti,

(Nadaljevanje na 14. strani)

Hipertenzija — zvišan krvni pritisk

Arterijska hipertenzija je stanje povečanega krvnega pritiska v arterijskem ožilju. Krvni pritisk (KP) je pritisk na steni žil, ki je potreben za vzdrževanje oz. pretok krvi po telesu. Le tako se lahko zagotovi zadostna preskrba tkiv s kisikom. Pritisk merimo v mm Hg oz. v novih enotah KPa (100 mm Hg — 13,3 KPa).

Meri se sistolični in diastolični krvni pritisk. Sistolični pritisk je pritisk, ki je v ožilju takoj po utripu srca ko ta požene po žilah kri. Diastolični pritisk je nižji, meri pa stanje, ko srce počiva, ko je v diastoli (0,2 sekundi).

Kaj je normalni krvni pritisk je vprašanje, ki še nima dokončnega odgovora. Nekateri avtorji govorijo, da je normalen do 140/90, drugi 165/95. Za oceno normalnosti je potrebno dodati še nekaj podatkov. Arterijsko ožilje je elastično in se tako uspešno prilagaja na spremembe krvnega pritiska. S starostjo pa neogibno postaja manj elastično, v steni se začno nabirati maščobe in minerali (arterioskleroza).

NNP '83 POUKAREK NA SAMOZAŠČITNIH AKTIVNOSTIH

(Nadaljevanje s 13. strani)

skratka, nastajajo zaradi človeškega faktorja. V nekaterih panogah (črna in barvna metalurgija) pa število nesreč pri delu celo narašča.

Poleg posebej poudarjenih konkretnih usmeritev in aktivnosti akcije NNP v letu 1983 pa želimo v okviru najširšega razumevanja družbene samozaščite vsestransko podpreti tudi družbena prizadevanja za nadaljno krepitev samoupravne delavske kontrole, inšpekcijskih služb ter preiskovalnih in sodnih organov. Zahtevna in zapletena družbenoekonomska situacija povzroča naraščanje nekaterih nezakonitih dejanj in pojavov, kot so kraje, malverzacije, špekulacije, dezinformacije itd. Tudi v prihodnje pred takimi in podobnimi dejanji ne bomo imuni. Delovne ljudi moramo usposablјati, da bodo sposobni razpoznavati prave vzroke in posledice takih dejanj, ustrezne organe pa vsestransko podpreti in jim pomagati, da bodo lahko odgovorno opravljali zaupane dolžnosti in naloge.

Z. VIDIC

Take stene so manj elastične, zato se KP dvigne. To je običajno vzrok za zvišanje KP v starosti. Zvišan krvni pritisk pa je potreben, da zagotovi zadovoljivo prehrano tkiv.

Med ljudmi velja ugotovitev, da mora imeti človek toliko visok sistolični pritisk, kot je število njegovih let + 100. Petdesetletnik s KP 130/90 ima tako popolnoma normalen KP, pri sedemdesetletniku pa je 170/100 lahko že previsok. Za oceno normalnosti je poleg same vrednosti KP potreben pregled pri zdravniku, ki na podlagi klinične slike oceni, ali gre za povišan ali normalen KP. Za oceno povišanega KP ima večji pomen diastolični KP. Njegovo povečanje kljub normalnemu sistoličnemu pritisku pa se že smatra za povišan KP.

Povišanje sistoličnega KP je lahko fiziološko (pri razburjenju ali fizični obremenitvi).

Povišan KP je v veliko primerih osnovno obolenje, katerega nastanek je še nemoogoče pojasniti. Govorimo o primarni ali esencialni hipertenziji. Če pa je posledica določenega obolenja (ledvic, hormonskega sistema, živčnega sistema) pa govorimo o sekundarni ali simptomatski hipertenziji. Pogosto ne moremo jasno opredeliti, saj se bolezni med seboj prepletajo in zakrivajo klinično sliko.

Kako preprečiti povišan KP, kako se zaščititi?

Nevarnost povišanega KP je predvsem v tem, ker po navadi narašča postopoma, brez bolečin, s slabim počutjem, vrtoglavico, krvavenju iz nosu. Teoretično je za nastanek najpomembnejša okvara v presnovi natrija (Na). Za to je osnovno načelo omejitev kuhinjske soli v prehrani. Tudi kava, alkohol in predvsem kajenje, nista priporočljiva. Ne nazadnje je važen zdrav način življenja z veliko gibanja in urejenimi medsebojnimi odnosi, ki ne povzročajo stresnih situacij. Ob zdravi prehrani je pomembno opozoriti še na maščobe, ki nimajo direktnega vpliva na KP. Nalagajo se v žilne stene in s tem povzročajo zvišanje.

Dnevno KP niha tudi do 20 mm Hg, kar je v fizioloških mejah. Zato enkratno povišanje KP še ne pomeni hipertenzije, ampak so potrebne občasne kontrole.

Dr. Miran Rems

Kitajski telovadci, ki so nastopali na mednarodnem prvenstvu Ljubljane — v Elanu

Z mednarodnega prvenstva v gimnastiki (Ljubljana).

Dir. TOZD Inštitut tov. Petriček čestita zmagovalki

向南斯拉夫人民学习!

中国和南斯拉夫人民之间的友谊万岁!

中国体操队

1983. 4. 11.

Ljudje naj se zgledujejo po Jugoslaviji.

Naj živi prijateljstvo med narodi Kitajske in Jugoslavije!

Delegacija Gimnastične zveze LR Kitajske
11. april 1983

ELAN

Prvič od šestih do dveh — po novem od sedmih do treh

NAŠ PRVI DELOVNIK V TOVARNI ELAN

»V petek greste v Elan na proizvodno delo!« nam je nekoga torka dejala tovarišica razredničarka.

Bili smo zelo presenečeni, hkrati pa nas je postalo malo strah, če bomo pri delu uspešni. Bodo z nami zadovoljni?

Bili smo v učilnici za angleščino in nestrpno smo pričakovali tovarišico. Na naše veliko presenečenje je v razred stopil tovariš ravnatelj. Tisti hip smo že mislili, da smo spet kaj ušpičili, toda tovariš nam je le začel razlagati, kako bo potekalo naše delo v Elanu. Napeto smo ga poslušali in ga nekajkrat tudi prekinili z našimi vprašanji. Tudi tovariš je bil nekoliko zaskrbljen, kakšen vtis bomo naredili in če bomo vsi na delo prišli pravočasno.

Irena

Z očmi, polnimi pričakovanja, in z nekoliko tesnobnim občutkom sem se zazrla v visoko, moderno stavbo. Na vrhu se je v medlem svitu prebujajočega dne prelival rdečkast napis: ELAN.

»Vsekakor to ne bo pominjanje posode, niti pometanje ali brisanje prahu,« sem si mislila. To so se mi doma smejali, ko sem povedala, da gremo na delo v pravo tovarno. Pa jim bom že pokazala! Vse bom naredila, kar mi bodo ukazali.

Misli mi je pretrgalo več glasov. Odšli smo v sejno sobo, kjer smo poslušali predavanje o zgodovini Elana, v svetu pomembne in priznane tovarne športne opreme. Potem nas je predavatelj popeljal po tovarni in nas seznanil s procesom nastajanja vseh vrst smučí. Nato so nas vodje posameznih TOZD odpeljali s seboj. Dodelili so me v obrat smučarna, kjer sem v polivinilno folijo zavijala še »sveže« smučí, ravno kar narejene. S sošolko sva predstavljali zadnji člen v proizvodnji, zadnje opravilo, preden so smučí prišle v trgovino in hrepeneče čakale, da bi zdrsele po snegu.

Delo ni bilo težko, samo tako zelo enolično. O ne, dolgočasiti se nisem imela časa, toda če bi morala vse življenje nositi smučí od ene stojnice k drugi, jih zavijati in spenjati z elastiko, bi se težko odločila za to delo. Sicer pa je bilo strašansko prijetno imeti občutek, da delaš res nekaj koristnega, da sem tudi jaz kapljica v potočku ustvarjalnosti velike tovarne.

Ko smo odhajali domov, mi iz oči ni več žarelo veliko pričakovanje, ampak zadovoljstvo. Ni ga namreč lepšega občutka, kot če veš, da tvoj dan ni minil kot dih vetra, ampak da si storil nekaj, kar dela življenje vredno življenja — DELAL.

Maja

Precej nenavaden dan je bil to zame. Zame, za sošolce pa tudi za delavce Elana, saj se jim ne pridruži vsak dan toliko mladih delovnih rok, ki doslej niso resno okusile fizičnega dela. Tokrat pa zares: od sedmih do treh.

Že začelo se je drugače. Vstajanje ob šestih mi ni delalo preglavic, saj nisem položuh. V jutranjem svitu sva s prijateljico prišli na postajo, kjer so bili zbrani že nekateri sošolci. Mencali so si roke, si jih gredli v žepih, saj je bilo pošteno mrzlo.

Z avtobusom smo se pripeljali do tovarne. Porazdelili so nas v skupine, varnostnik pa nas je posvaril pred neugodami, ki bi se lahko zgodile ob naši nepazljivosti. Sledil je ogled tovarne in končno so nas delovodje odpeljali na delovna mesta. Z Matejo sva delali v smučariji. Tamkaj zaposlena delavka nama je pokazala, kako se smučí zavijajo in se prej očistijo. Sprva mi delo ni šlo lepo in hitro od rok, a kaj kmalu sem se ga privadila. Ob desetih je bil polurni odmor z okusno malico.

No, delovnik je minil hitro. Ob treh smo se zbrali pred vratarnico. Utrujena sem bila, a zadovoljna. Zakaj? Marsikaj sem spoznala. Na primer to, zakaj mi očka in mamica ne dasta denarja za vse moje muhe in velike, prevelike želje.

Alenka

»Morilski zvok budilke me je dobesedno spravil ob živce. Ura je bila nekaj čez pet in to je zame skoraj sredi noči, sem pripovedovala sodelavcu. Obratovodja se mi je smejal, ko je gledal moje zaspale oči in gibe, v katerih je bilo komaj še kaj življenja.

»Saj bo kmalu minilo teh osem ur. Boš videla, da je pri nas zares zanimivo delo.«

Res se ni zmotil. Še kako hitro je minil moj prvi »ših«. Ne rečem, da sem bila po opravljenem delu ravno razpoložena še za kakšno dejavnost, vendar sem sama pri sebi dejala: »Nasvidenje med počitnicami!«

Mojca

Ura budilka je hrupno zazvonila na nočni omarici. Le no sem vstala in odšla v kuhinjo. Mama, ki se je smukala okrog štedilnika, me je opozorila, da me avtobus ne bo čakal, če se bom tako obirala. No, končno sem s le napravila, pozajtrkovala in zadnje minuto stekla na postajo. Prerinila sem se med množico delavcev do avtobusa in kupila vozno karto do Begunj.

S sošolci smo se živčno spogledovali, čeprav nihče ne bi za nobeno ceno priznal, da ga je prvega delavnika v tovarni malo strah. Izstopili smo pred tovarno Elan. Na postaji nas je čakal tovariš Antolin. Najprej nam je na kratko opisal delo v tovarni, potem pa smo si jo ogledali na lastne oči. To drugo se mi je zdelo veliko bolj zanimivo.

Okrog devetih so nas razporedili na delovna mesta. Delala sem v oddelku za izdelavo smučí. Delavci so se mi kar malo smilili, saj dan za dnem, leto za letom opravljajo iste naloge.

Tudi jaz sem dobila v roke cunj in sem smučí najprej lepo obrisala, potem pa sem jih zavila in odnesla na polico. To delo sem opravljala le šest ur pa so me že prav kmalu pošteno bolele noge. Malo me je motil tudi hrup, saj ga nisem vajena. Tako kot že dolgo ne se mi je prilegel pasulj, ki smo ga dobili za malico. S še večjo voljo do dela sem se po malici vrnila na delovno mesto. Delavke so me sprejele medse in se z menoj pogovarjale, kot bi se že dolgo poznale.

Ko je odzvonilo konec dela, smo se zbrali na avtobusni postaji. Vsi smo si imeli veliko povedati, saj je bilo delo v tovarni zelo zanimivo.

Mateja

Nekateri sošolci so se jezili, ko so izvedeli, da gremo v Elan delat, jaz pa sem bila vesela, da bom spoznala, kako je sploh v tovarni. V tej delovni organizaciji namreč delata tudi moja starša.

Vodja oddelka me je seznanil z delom in takrat sem prvič spoznala, kakšno odgovornost ima delavec pri stroju. Ni bilo tako, kot smo si mi predstavljali, ves čas je bilo treba pridno delati. Delavci so bili prijazni in so mi celo preveč pomagali. Brisala sem smučí, ki so jih delavke brusile na stroju. To delo se mi nekaj časa ni zdelo težko, a predno je bilo končano, sem bila kar pošteno utrujena.

Zdenka

Z Danico sva lepili steklen papir na vodne smučí. To ni zahtevno delo. »Nič lažjega!« sem si mislila, ko so mi pokazali, kako naj delam. Do 13 ure je šlo, potem pa so nam začele pojemati moči. Čas se je po polževo vlekel. Bolele so naju noge in komaj sva čakali, da bo ura tri.

Breda

Namestili so me v lakirnico, kjer sem brusila, brisala in zlagala smučí na posebno stojalo. To delo ni prav posebno težko, vendar so me že po nekaj urah bolele noge. Ko so me delavke pohvalile, mi je dobro delo. Pohvala mi je vračala vojo do dela. Hkrati mi je bila tudi plačilo.

Lidija

Brisal sem smučí, ki so prišle z brusilnega stroja. Nalagal sem jih na poseben voziček, ki so ga drugi delavci odpeljali naprej. To delo mi je bilo všeč, zato mi je čas hitro minil. Čeprav smo delo opravljali stoje, nisem bil utrujen.

Rad bi videl, da bi še večkrat šli delat v Elan.

Edi

Delal sem v oddelku za brušenje žag. Moram priznati, da me je to delo veselilo. Delavci so bili z menoj prijazni in so se trudili, da so odgovorili na vsa moja vprašanja.

Klemen

Ob pol devetih smo Mojca, Renata in jaz odšle v skladišče surovin. Delo je bilo lahko in zanimivo. Po skatlah smo razvrščale vijake in maticice. Ko smo končale, smo po velikosti razvrščale maso za smučí. Nazadnje smo še pometle 40 metrov dolgo skladišče. Z delom smo bile zadovoljne, saj smo prvič delale v tovarni.

Osemurno delo je minilo hitro in vesele, da smo ga opravile tako, kot je treba, smo se vrstile domov.

Dolores

Še zdaj se mi zdi kar malo neverjetno, da sem se tistega dne znašla med množico delavcev v tovarni in da sem opravila svojo prvo dnino. To, da so me pohvalili, je bilo največje plačilo zame in tega dne ne bom zlepa pozabila.

Damjana

Delo v proizvodnji cenim zdaj veliko bolj kot prej, saj sem ga okusil na svoji koži.

Zdravko

(Nadaljevanje na 16. strani)

Prvič od šestih do dveh — po novem od sedmih do treh

(Nadaljevanje s 15. strani)

Hitro je minilo osem ur.
Raje hodim v tovarno delat,
kakor pa v šolo. Čisto zares!

Urban

Po končani osnovni šoli
bom odšel študirat in, če bo
le mogoče, se bom zaposlil v
tovarni Elan.

Robi

Čeprav so me bolele noge,
sem bila vseeno zadovoljna,
saj sem šele ta dan v resnici
spoznala, kaj se pravi delati
in služiti denar, ki ga mi
otroci včasih premalo ceni-
mo.

Slavica

Naš delavnik se je končal
ob treh.

Odhajali smo srečni, pre-
pričani, da smo z delom po-
kazali, da le nismo najslabši
razred, kot so včasih govorili
po šoli.

Martina

Moji občutki ob delu v to-
varni!

Vesetje in ponos, da tudi
jaz lahko stojim za strojem,
nad katerim se vsak dan
sklanjajo obrazi delavcev,
roke hitijo in misli računajo,
koliko denarja bo delo zne-
slo in kako ga obrniti, da bi
bilo najbolje.

Vladka

UČENCI 7. A IN 7. B RA-
ZREDA OSNOVNE ŠOLE F.
S. FINŽGARJA LESCE SE
ZAHVALJUJEMO ORGANI-
ZACIJI ZDRUŽENEGA DE-
LA ELAN ZA NJIHOVO GO-
STOLJUBNOST IN PRIJAZ-
NOST, ZA POPESTRITEV
NAŠEGA VČASIH ŽE NE-
KOLIKO ENOLICNEGA IN
DOLGOČASNEGA ŠOL-
SKEGA VSAKDANA, ZA
KOPICO PRIJETNIH VTI-
SOV PA TUDI KORISTNIH
SPOZNANJ.

Je bilo aktualno

Je aktualno

Bo aktualno

JE BILO AKTUALNO	JE AKTUALNO	BO AKTUALNO
Inflacija	Inflacija	Inflacija
Sistem OD	Sistem OD	Sistem OD
Delovni čas	Delovni čas	Delovni čas
Porast stroškov	Zvišanje prodajnih cen	Dohodek / izguba
Izvoz (za vsako ceno)	Izvoz (še vedno)	Izvoz (brez vsake cene)
Uvoz (repromateriala, strojev, tehnologije in največ ropotije)	Uvoz (repromateriala)	Uvoz (?)
Povišanje produktivnosti (z uvozom tehnologije)	Povišanje produktivnosti (z intenziviranjem dela)	Zadržati padec produktivnosti
Elanovci vseh dežel, združite se!	Elanovci vseh dežel, zbudite se!	Elanovci vseh dežel, zganite se!
Zamrznitev cen	Ohlajene vroče cene	Pregrete cene

Asociacija

Spominjam se besed:

»Majhen korak za človeka
in velik za človeštvo«.

In Armstrong je napravil
sprehod po luni.

Majhen korak naprej za
ELAN in velik za »politiko
stabilizacije«.

in ELAN je prišel na proste
sobote v februarju 1983.

»Majhen korak nazaj v po-
plavi korakov in velik za
ELAN«.

in ELAN je napravil sprehod
v svojo zgodovino, če lahko
predfebruarski situaciji re-
čemo zgodovina.

Glede na blago zimo ni
prav nič čudno,
da so bile cene kljub zamr-
znitvi tako
čudovito tople. M. Čučnik

Usodni mož

Prيرهeno po Prešernovi baladi

»Povodni mož«

Od nekdanj so dobre »elanke« slovele,
a boljše od ERCE bilo ni nobene,
nobene nogam bilo bolj zaželene
ob času nje slave, za fante in žene.
Ko najbolj iz zvezd je danica svetla,
najboljša od dila je ERCEjka bila.

Mnog' ter'ga mladen'ča, mnog' ter'ga junaka,
oko je na skrivnem na ERCE metalo,
ERCEjki srce se je smučarja vdalo;
al' smučarjev b'lo je nji vedno premalo.
Kar slišala dobrih okrog je slovet',
skušala jih v mreže reklame je ujet'.

Je znala oblubit', je znala odreči
in biti priljudna in biti prevzetna,
mladino unemat', starejšim prijetna;
modrij in zvijač je bila vseh umetna.
Je smučarje dolgo vodila za nos,
ga stakne nazadnje, ki bil ji je kos.

Na smučarskem trgu dolarji zeleni,
na tekamah pa himne najboljšim so pele,
dričale lepote opojnosti bele
v soboto, nedeljo z mladen'cem vesele.
Bila je kraljica njih ERCE brhkā,
vijugat' ni dolgo nje volja bila.

Jih dokaj jo prošil, al' vsak' mu odreče,
zmag'vati se brani, triumf odlašuje,
si vedno izgovore nove zmišljuje;
že upanja mnogim mladen'cem zmanjkuje.
Že dvanajst odbila je ura in čez,
ko jela ravnat' se je ERCE na ples.

Al' ker se ozira, si smučarja zbira,
zagleda na snegu rumen'ga junaka;
enač'ga pod soncem mu ni korenjaka,
želi si z njim smučati smučka prav vsaka.
Omrežit' ga ERCEjka lepa želi,
zaljubljeno v njega obrača oči.

To videt' ERCEjki junak se približa:
»Al' hot'la bi z mano plesati?« ji pravi;
»kjer Baltik ledeni pridruži se snegu,
o tvoji lepoti sem slišal na bregu.
Že ERCEjka zala pred tabo sem zdaj,
pripravljen, da s tabo postanem naj, naj!«

To reče in se ji globoko prikloni,
sladko mu nasmeja se ERCEjka zala:
»Na prvi stopnički jaz nisem še stala,
da čakala tebe sem, res je, ni šala.
Zatorej le hitro mi noge podaj,
pokaživa svetu, kaj zmoreva zdaj.«

Podal ji mladenič prelepi je noge
in urno ta dva sta po snegu zletela,
ko da bi lahke perutnice imela,
bila bi brez teže okrog se vrtela.
Ne vidi se, kdaj da sneg smuča udar',
vozila sta, ko bi ju nosil vihar.

To videti, drugi so vsi ostrmeli,
od sreče pa naše roke so zastale;
ker niso rivalke glasova več dale
mladen'ča noge so trdó zaceptale:
»Ne maram« zavpije »za fišer, za ròs',
zdaj ERCEjka moja naj k zmagam me nòs'«.

Prešernova Balada o povodnem možu ima še štiri kitice
s tragičnim koncem. Našo priredbo tu zaključujemo, saj smo
še daleč od tega, da bi naša najboljša smučar in smučka po-
tonila v valovih pozabe. Lahko jima želimo le še veliko »pr-
vih stopničk« v vseh prihodnjih belih cirkusih.

Po Prešernu priredil: M. Čučnik

Športni sejmi 1983

WISPO — razstava lova, orožja, športa, ribolova, jahalnega športa	2.—5. 6.	Wiesbaden
BRINCA/DUAS RODAS — mednarodni sejem igrač in koles	21.—26. 6.	Lizbona
SWESPORT — mednarodni strokovni športni sejem	september	Stockholm
SISEL — mednarodni strokovni sejem za šport, artikle in prosti čas	3.—6. 9.	Pariz
ISPO-HERBST — mednarodni sejem športnih artiklov	8.—11. 9.	München
SPOGA — mednarodni strokovni sejem šport. artiklov, opreme za taborjenje in vrtnega pohištva	11.—13. 9.	Köln
CARAVAN EUROPA — mednar. strokov. razstava bival. prikolic in pribora	13.—19. 9.	Torino
INTERPLAYEXPO — mednar. razstava igrač	16.—25. 9.	Budimpešta
INTERBOT — mednarodna razstava vodnih športov	17.—25. 9.	Friedrichshafen
INTERMONTEC — naprave za šport, prosti čas in gorski turizem ...	21.—24. 9.	München
NSGA — sejem športnih artiklov	23.—25. 9.	Rosemont
LANGENDRAG — plavajoči sejem čolnov	23.—27. 9.	Göteborg
IMTEL — rastava čolnov	29. 9.—2. 10.	Hamburg
Mednarod. strokov. sejem		
CARAVAN-SALON	1. 9. 10.	Essen
ISLE — mednar. sejem športa in prostega časa	2.—5. 10.	Birmingham
NSGA — jesen. sejem šport. artiklov	14.—16. 10.	Los Angeles
Mednarodna rastava čolnov		
Mednarodna razstava opreme za podvodni šport	15.—24. 10.	Genova
16. mednarodni sejem lova, ribolova, športa, turizma	18.—23. 10.	Novi Sad
EMTEC Trade Days — evropski trgovinski sejem za čolne	20.—21. 10.	Hamburg
Rastava smuči	20.—30. 10.	Montreal
Nemška mednarodna razstava čolnov	20.—30. 10.	Hamburg
	29. 10.—6. 11.	
Rastava bivalnih prikolic	1.	Villingen
VRHJE TIJD — mednarodni sejem za prosti čas	november	Kortrijk
Letna razstava za avtomobilski šport	4.—6. 11.	Montreal
		SNOW — razstava za šport, zimo in oddih
SNOW — razstava za šport, zimo in oddih	4.—7. 11.	Basel
VSE ZA OTROKA — 7. jugoslovanski sejem z mednarodno udeležbo	7.—12. 10.	Celje
4. sejem nove in rabljene smučarske opreme (sejem je regijski)	8.—13. 11.	Celje
SKI EXPO 83 — 14. mednarodni sejem opreme za zimski šport in turizem	9. 13. 11.	Ljubljana
AUBOCA — razstava avtomobilov, čolnov, karavanov	16.—20. 11.	Offenburg
ŠPORT 83 — razstava in prodaja nove šport. opreme, prodaja rabljene športne opreme, filmi, nasveti	16.—20. 11.	Maribor
MOTOR-SHOW — mednarodna razstava motornega športa	26. 11.—4. 12.	Essen

Novice — novice — novice — novice

— Poraba plastične mase za avto-karoserije bo porasla do leta 1987 v Evropi in ZDA na 25.000 ton. V zadnjem desetletju tega stoletja pa bo narasla na 50.000 do 75.000 ton, največ v Evropi.

— FILA bo na jesen ISPO 83 objavila začetek prodaje smuči. V Münchnu bodo predstavili ekskluzivne FILA smuči, ki jih bodo nato v omejeni in oštevilčeni koli-

čini 1000 parov razdelili na nemškem tržišču. Smuči bodo narejene ročno v Švici. Športni trgovci naj bi smuči dobili selektivno, da bi jih lahko ponudili potrošnikom za zimsko sezono 1984/85.

— S telovadnim orodjem in žogami hoče ameriški AMF koncern priti na japonsko tržišče. AMF računa na privolitev japonske gimnastične zveze, da bo priznala

AMF telovadno orodje, če bo narejeno po predpisih. AMF direktor E. Conon pravi, da orodje, dovoljeno za OI v Los Angelesu, zadošča predpisom. Boljšo prodajo si obeta AMF proti VOIT-žogah za nogomet, košarko in odbojko. Japonski trg za žoge cenijo na približno 16 Mio DM.

— Komisija za izume je 26. 4. 1983 dala v razpis 4 probleme s področja TOZD Smuči. Razpisni rok je 21 dni. Razpisi pa so na oglasnih deskah.

— Dne 26. 4. smo prejeli prijavo 400. inovacij v ELAN-u.

Inovacije

Vloga št. 367 — Bešter Jože: Sprememba ojačitve stopala pri RC smučeh.

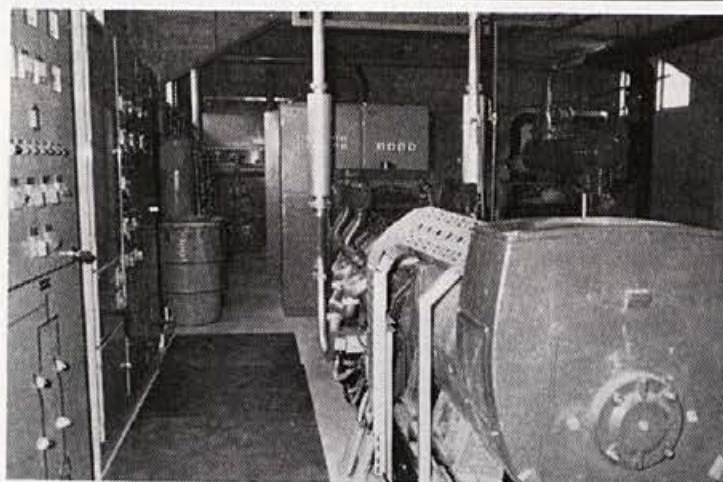
Avtor je inovacijo prijavil 24. 2. 1982. V njej se predlaga, da se pri smučeh pod dolžino 170 cm uporablja fenol v trakovih za ojačitev stopala namesto dosedaj uporabljenega laminata. Prihranek je na materialu.

Vloga št. 360/1 — Robič A., Berce J., Krmpotič N., Finžgar M.: »Dolžinski izkristek stranskega fenola«.

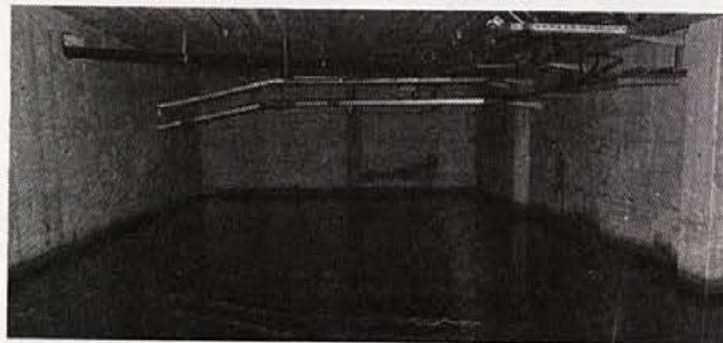
Avtorji so inovacijo prijavili 30. 10. 1981.

Kratka vsebina:

Fenol stranske plošče, ki ostajajo neizkoriščene po dolžini (2750 mm — dolžina sredice) v etažni stiskalnici, se nalepijo na jesenove lamele 9 mm. Spoji fenola so topi in zaradi razmikanja pred vlaganjem v stiskalnico prepleteni s selotejpom. Lamele s fenolom se po obstoječem postopku, ali na DIMTERJU lepijo na ocume — topola plošče.

Strojica obrata hladilne tehnološke vode

Bazen hladilne tehnološke vode

Gradnja prizidka pri oblikovalcih

Kronika o razvoju športne dejavnosti v Begunjah

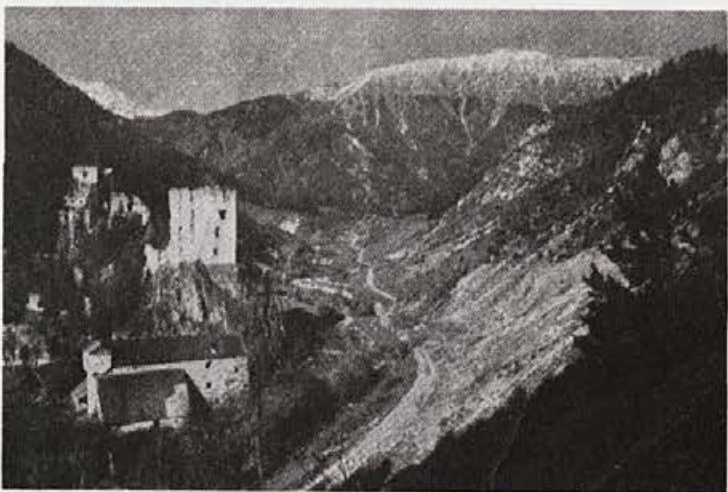
Za uvod nadaljevanja ponovno poudarjamo, da je to kar opisujemo v »Smučini« le povzetek iz rokopisov in ustnih izročil, kar bo podlaga za izdelavo prave Kronike o razvoju športa v Begunjah. Že s tem poskusom smo zbudili veliko zanimanje, predvsem med domačini, ki sami dodajajo avtorju nova in nova izročila. Pravkar smo prejeli izredno bogato dodatno gradivo — zapuščino pokojnega dr. Jaka Prešerna, ki nam bo zelo koristila in popestrila našo kroniko. Sorodnikom pokojnega dr. Prešerna se za to gesto lepo zahvaljujemo. S tem so mnogo doprinesli krajanom Begunj in okolice.

Pa še nekaj. Še vedno bo dobrodošla vsaka novica ali slika iz preteklih časov. Vabimo vse k sodelovanju. Oglasite se avtorju Perku Gabrijelu (Jelčku) iz Begunj.

(Slika 1 — Nove smučarske obleke izdelovalca sukna; Kolman Ivan in Medja Franci — na sliki)

Nove smučarske obleke izdelovalca sukna: Kolman Ivan in Medja Franci (sl. 1)

»Cesta« v Drago (sl. 2)

Za eno od nalog ustanovnega občnega zbora smučarskega kluba Begunje — gradnja lastne smučarske koče v dolini Drage — so se člani kluba temeljito pripravljali. Napravili so načrt vseh del in vsak član kluba je prevzel svojo nalogo. Pri tem so vključili tudi mnogo vaščanov, ki niso bili člani kluba, pa so s svojim delom želeli sodelovati. Že leta 1929 sta Bulovec Alojz in Kolman Janez izbrala mesto za kočo na koncu doline Drage, preko mosta gorskega potoka Begunjščice, na levi strani pod Ovčevniki (1053 m) in na desni pod slikovitim Praprotikovim vrhom. Mesto je bilo na »srenjskem« in smučarski klub je dobil parcelo v uporabo za 99 let. Klub je moral podpisati pogodbo in za »srenjo« jo je podpisal Zupan Janez (Čut), ki je bil kot kmet in posestnik zelo naklonjen smučarskemu klubu in tudi gradnji koče. Gradbeni načrt za kočo je preskrbel Bulovec Alojz. V začetku leta 1929, so že spomladi člani

Prostovoljni »kuluk« v nedeljo popoldne v jeseni 1930 (sl. 3)

Posnetek koče pozimi 1931, ki ga je izdelal Resman Jože (sl. 4)

Govor predstavnika Smučarske zveze (sl. 5)

kluba najprej izravnali mesto gradnje, ker je bil teren močno nagnjen. Člani kluba so prevzeli istočasno ureditev in izravnavo slabega in

težko prevoznega kolovoza od razvalin gradu Kamna, do konca doline. Celotna dolžina je znašala okrog 1700 m in vsak je prevzel okrog

Člani upravnega odbora z leve zgoraj: Kralj Franc, Stroj Alojz, Kolman Silvester (prvi oskrbnik), Resman Jože, Resman Anton, Bodlaj Jože, Bole Anči, Bulovec Alojz; spodaj sedijo: Brejc Ivan, Avsenik Alojz, Stroj Mirko, Kolman Janez, Kapus Jaka, Mencinger Alojz (sl. 7)

50 m dolžine. Kolovoz so morali očistiti večjih skal, ga razširiti in izravnati. Delo so opravljali »s prostovoljnim kulukom« ob nedeljah in vsakdo pač ob prostem razpoložljivem času. Rok je bil 3 mesece in na izravnano in razširjeno »cesto v Drago« je navozil prostovoljno Brejc Ivan iz Nove vasi cestni gramoz in pesek. Tako je bila cesta v poletju 1929 sposobna za prevoz gradbenega materiala. Pri popravilu ceste so pomagali tudi mnogi vaščani, ker so cesto uporabljali tudi v svoje gospodarske namene, kot je prevoz lesa in prevoz sena z Begunjščice.

(Slika 2 — »Cesta« v Drago)

Smučarski klub za gradnjo koč ni imel denarnih sredstev in za zbiranje teh je odbor zadolžil Resman Joža in Kralj Antona. Pobiranje sta začela s pobiralnimi polami, na katero se je vsak darovalec ob darovanem znesku podpisal. Prva darovalka je bila Šturmovka iz Poljč, prispevala je 100 din. Ker so smatrali pobiralci, da bo mogoče kdo dal tudi več, so k številki 100 pripisali še eno ničlo in tako so se darovalci zaradi prestiža hoteli izkazati in so nekateri podarjali tudi višje vsote.

Člani kluba so poleg dela podpisali tudi »posojilne obveznice« in to tudi v večjih vsotah (po 1000 in več dinarjev). Po izgradnji koč vsi člani s posojilnimi obveznicami niso zahtevali povračila in so sredstva podarili smučarskemu klubu.

Nalogo za naročila in dostavo gradbenega materiala je sprejel Kapus Jaka, izdelovalec cementnih izdelkov iz Nove vasi. Dela je izvrševal vestno in je precej materiala prispeval brezplačno tudi iz svoje delavnice. Kot nabavni za razne materiale, ki so prihajali na železniško postajo v Lescah, je bil za-

»Žegnanje« (sl. 10)

dolžen Mencinger Alojz. Ta je bil zaposlen v tovarni verig v Lescah in je tako kot sosed železniške postaje bil povezan s skladiščnikom. Ta ga je redno takoj obveščal o prihodu materiala in Mencinger Alojz je največkrat že takoj »po šihu« organiziral prevoz iz Lesc v Drago.

Leta 1929 so do zime že opravili temeljna gradbena dela in kmetje z gozdovi so darovali gradbeni les za

ostrežje in celotno lesno opremo. V zimi 1929/30 so ga sami »sfurali« v dolino in v Begunje na žaganje. Največ so prispevali v lesu Zupan Janez in Janc Franc ter drugi.

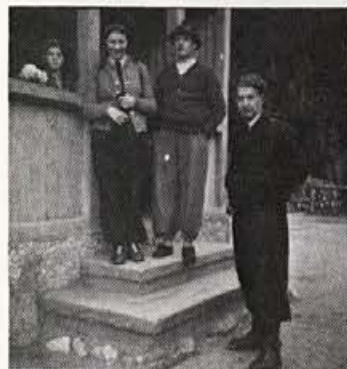
V letu 1930 so do jeseni koč zgradili do podstrehe. Gradbena — zidarska dela je v glavnem izdelal Kralj Anton iz Begunj s številnimi

nadaljevanje na 20. str.

Smučarska koč »DRAGA«, 682 m. Oskrbnina vse leto

Naslovna stran iz spominske knjige Bulovec Alojza: Posnetek koč je izrezan iz časopisa po otvoritvi (sl. 11)

Oskrbnik Kolman Silvester v sredini (sl. 8)

Poljska planina s Tončevo koč (1200 m). Posnetek iz leta 1914. Na sliki: Anton Zupan (Fentič) 1866—1935 lovec in pooblaščen gorski vodnik (sl. 13)

Kronika o razvoju športne dejavnosti v Begunjah

nadaljevanje s str. 19

pomagači — »curakarji« in Klander Andrej z Otoka. Mizarska dela — okna, vrata in celotno lesno opremo je izdelal mizar Arh Anton iz Begunj. Strešno ogrodje — »cimper« sta izdelala Mežek Franc (Štefan iz Slatne) in Janc Janez (Pavelč iz Zadnje vasi). Vsa dela so v glavnem izvajali ob nedeljah in vedno je sodelovalo veliko število članov kluba in drugih vaščanov.

(Slika 3 — Prostovoljni »kuluk« v nedeljo popoldne v jeseni 1930)

(Slika 4 — Posnetek koč pozimi 1931, ki ga je izdelal Resman Jože)

V letu 1931 je za nadaljnjo in dokončno gradnjo zmanjkalo denarja. Smučarski klub je dobil posojilo za krat-

Hlev z obnovljeno pastirsko in lovsko kočo (sl. 14)

ko obdobje od Planinskega društva Radovljica, ki je v tem času pripravljalo gradnjo planinske koč »Roblekov dom« na Begunjščici. S pomočjo tega posojila je smučarski klub do poletja 1931 koč dokončal in opremil tako, da je bila možna otvoritev. Slavnostna javna otvoritev je bila 5. julija 1931. Za ta dan so člani kluba in veliko število vaščanov iz Begunj in okolice priskočili

na pomoč. Do otvoritve je bilo treba opraviti še mnogo stvari. Treba je bilo pospraviti vse kar je ostalo po gradnji in zadnjo noč na 5. julij so kmetje šli s konji vpreženimi v »brane« na izravnavanje na novo posute ceste. Delali so vso noč in zjutraj so nekatere brane ostale brez zob, ker so se le-ti izrabili do lesenega ogrodja. Za Begunje in okolico je bil dan otvoritve poseben praznik, saj so vsi s ponosom prispevali svoj delež. Pred koč so izravnali velik prostor, ga posuli s »ta belim peskom«, okrog so postavili smrekove mlaje in med njimi obesili »lampijončke«. Pročelje koč nad vhodom je bilo ovekovečeno z veliko napisno tablo »Smučarska koč DRAGA — 682 m«. Pročelje je bilo okrašeno z zelenjem in cvetjem. Na vhodnih stopnicah je bil prostor za govornike in na izravnanim prostoru vrsta stolov za povabljenе. Na otvoritveno slovesnost v dopoldanskem času je prišlo veliko obiskovalcev. Pripeljali so se tudi s kmečkimi vozovi, z Bleda in Radovljice pa s kočijami in ta dan je pripeljal v Drago tudi prvi avtomobil. Med udeleženci je bil tudi begunjski župan Dobida Janez (Boštic), predstavnik Jugoslovanske smučarske zveze, ki je imela sedež v Ljubljani, verjetno Janko Janša in predstavnik Planinskega društva Radovljica, Krištof Vladimir. Otvoritveni govor je imel nadučitelj Bulovec Alojz. V govoru je opisal osnovno delovanje smučarskega kluba in posebno poudaril gradnjo smučarskega doma in orisal pomen tega za nadaljnje delovanje smučarskega kluba. Med go-

Podgorska planina na Dobrči (1634 m) (sl. 16)

(sl. 17)

Vilfanova koč

(sl. 18)

Planina Prevala (1311 m) (sl. 15)

Obisk tamburaškega zbora pod vodstvom Bulovec Alojza 19. 7. 1925 (sl. 19)

Tamburaši na grebenu Begunjščice (sl. 20)

vorniki je bil tudi predstavnik Smučarske zveze, ki je posebno pohvalil delovanje smučarskega kluba kot primer v Sloveniji in se pri tem zahvalil vsem sodelujočim. Zaključil je z mislijo »mnogo uspehov, ki so pogoj za nadaljnji razvoj smučanja tudi za širše okolje«.

(Slika 5 — Govor predstavnika Smučarske zveze)

Za otvoritev je bila imenovana tudi kumica Stroj Anči poročena Bole in to kot prva smučarka, zastopnica ženskega spola. Otvoritev je bila s predajo ključev smučarskega doma, katere je sprejel predstavnik Planinskega društva Radovljica, Krištof Vladimir. Ta predaja je simbolizirala odgovornost kluba do Planinskega društva Radovljica, kot dolžnik posojila. Krištof Vladimir je ključke potem takoj predal predsedniku Smučarskega kluba Stojan Alojzu in ta že prvega oskrbniku doma Kolman Silvestru.

(Slika 8 — Oskrbnik Kolman Silvester v sredini)

Po predaji ključev je bil imenovan tudi prvi upravni odbor smučarskega doma (15 članov in oskrbnik).

(Slika 7 — Člani upravnega odbora, z leve zgoraj: Kralj Franc, Stroj Alojz, Kolman

Silvester (prvi oskrbnik), Resman Jože, Resman Anton, Bodlaj Jože — v sredini z leve: Stojan Alojz (predsednik kluba), Kralj Jože, Bole Anči, Bulovec Alojz — spodaj sedijo: Breje Ivan, Avsenik Alojz, Stroj Mirko, Kolman Janez, Kapus Jaka in Mencinger Alojz)

Po uradni otvoritvi je sledilo še »žegnanje« novega doma. Obred je izvedel takratni kurat v ženski kaznilnici v Begunjah Simončič. Ta je bil sam navdušen in aktiven smučar in je sodeloval tudi v Smučarskem klubu Begunje.

(Slika 10 — »Žegnanje«)

Tako se je slavnostna otvoritev končala in potem so sodelujoči pripravili prostor pred domom za popoldansko veselico. Organizatorji so postavili mize s stoli in pripravljali pijačo in jedačo. Veselica je bila obiskana s številnimi prijatelji narave, smučanja. Ob dobri kapljici in domači jedači, za katero je poskrbel že prvi oskrbnik Kolman Silvester, je veselje in rajanje trajalo v noč, dokler niso dogorele sveče v okrasnih lampijončkih okrog zabavišnega prostora.

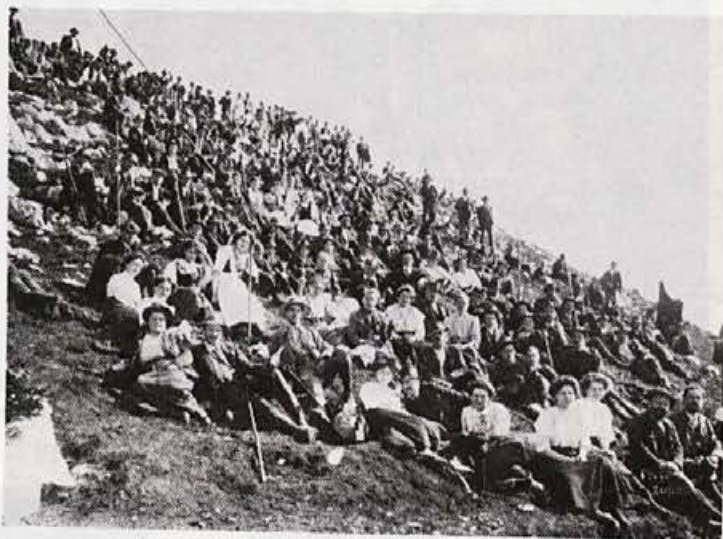
Med gradnjo v letu 1930—31 so se člani kluba domislili, da bi bilo zelo

ugodno, če bi imeli v bližini doma tudi smučarsko skakalnico. V tem času so bili smučarski skoki poleg tekov zelo zanimivi in skakalnice so se pripravljale in gradile širom Slovenije. Leta 1931 je na povabilo kluba prišel Stanko Bloudek in si v dolini Dragi ogledal nov smučarski dom in izbral tudi prostor za skakalnico. Prostor je bil na pobočju Gač, levo za razvalinami gradu Kamna. Stanko Bloudek je na terenu z lesnimi količki označil os skakalnice in približno podal smernice za obliko profila 25 do 30 metrske skakalnice. Teren je bil nad »pruhom« belega peska in last Janc Franca iz Begunj. Ta je privolil v gradnjo skakalnice na njegovem zemljišču in člani kluba so že v jeseni 1931 opravili zemeljska dela in v zimi leta 1932 je bila skakalnica usposobljena za skoke. Begunjski smučarji in mnogi iz okolice so skakali pozimi vsako nedeljo. Ta skakalnica je bila na tem področju ena izmed prvih in to celo »večjih«. Od domačih smučarjev so skakali Ivnik Viki, Šebat Janko, Škofic Ivan, Kokalj Ruda in Bizjak Jože. Ti so se udeleževali tudi tekem na drugih skakalnicah.

(Slika 11 — Naslovna stran iz spominske knjige Bulovec Alojza; Posnetek koče je izrezan iz časopisa po otvoritvi)

Smučarski dom v Dragi so člani kluba koristili za razne klubske dejavnosti kot sestanke, posvetovanja, predavanja o smučanju, o smučarski opremljenosti (mazanje smuči, impregnaciji čevljev, izdelovanju opreme) in organizaciji raznih tekmovanj. Kočo so obiskovali mimoidoči, lovci, gozdarji, vozniki lesa, pastirji, pač vsi taki, ki so opravljali svoja dela na Begunjščici in Dobrči. Kočo so obiskovali ob nedeljah in praznikih mnogi domačini in tudi obiskovalci iz okolice. Posebno veliko obiskovalcev je prihajalo v poletnih mesecih, saj je bil počitniški turizem že močno razvit na Bledu, Radovljici in tudi v Begunjah. Skozi dolino Drago je prihajalo mnogo planincev v vseh letnih časih, ko so obiskovali Begunjščico in Dobrčo.

Na pobočjih Begunjščice so bile planine: Poljška planina s Tončevo kočo (1200 m) (slika 13 — Posnetek iz leta 1914. Na sliki Anton Zupan (Fentič) 1866—1935, lovec in pooblaščen gorski vodnik); Planinca (1150 m) (slika 14 — Hlev z obnovljeno pastirsko in lovsko kočo); planina Prevala (1311 m) (slika 15); Podgorska planina na Dobrči (1634 m) (slika 16). Na vseh teh planinah so se v poletju pasle črede goveje živine in ovc. Koče planine so bile oskrbovane in so planincem

Posnetek Vengar Alojza iz Radovljice (sl. 21)

Na Begunjščici leta 1929 Gašperin Franc, Kolman Janez, Vengar Slavko, Bulovec Stanko in Prešeren Jaka — fotograf (sl. 22)

Gašperin Franc (Cet oskrbnik Villfanove koče 1926) (sl. 23)

Nadaljevanje na 22. strani

Kronika o razvoju športne dejavnosti v Begunjah nadaljevanje s str. 21

nudile tudi prijazna prenočišča in poleg domačih žgancev še mleka in raznih mlečnih izdelkov. Na Bugunjščici, na višini približno 1400 m, je Planinsko društvo Radovljica imelo Vilfanovo kočo. Zgrajena je bila leta 1908 in po 1. svetovni vojni močno obiskovana v vseh letnih časih. (Slika 17 — Vilfanova koča + Slika 18) Obiskovali so jo domačini iz Begunj in to v glavnem vsi tisti, ki so sodelovali v raznih društvenih-kulturnih-planinskih in športnih dejavnostih.

(Slika 19 — Obisk tamburaškega zbora pod vodstvom Bulovec Alojza 19. 7. 1925)

Med obiskovalci-tamburaši so bili smučarji in graditelji doma v Dragi in to: Kolman Janez, Bulovec Alojz, Mežek Franc, Gašperin Franc (oskrbnik koče), Janez Janez, Bizjak Franc, Bulovec Stanko. Skupino je vodil Prešeren Jaka in sicer so se povzpeli še na vrh Begunjščice (2060 m) in tam v veli-

ko zadovoljstvo uspešnega vzpona zaigrali mnogo domačih skladb.

(Slika 20 — Tamburaši na grebenu Begunjščice)

Planinska dejavnost je bila množično razširjena in so jo smatrali kot športno dejavnost in z njo izražali tudi zavestno pripadnost slovenstvu. Kako je bilo planinstvo množično, nam nazorno prikazuje posnetek množice ob otvoritvi Prešernove koče na Stolu že 31. 7. 1910!

(Slika 21 — Posnetek Vengar Alojza iz Radovljice)

Na Begunjščico so begunjski smučarji pohajali na zimske ture in s smučmi do Planince, Poljske planine in v ugodnih razmerah še višje. Pohode so opravljali v manjših ali večjih skupinah in to tudi v globokem snegu.

(Slika 22 in 23 — Na Begunjščici leta 1929 Gašperin Franc, Kolman Janez, Vengar Slavko, Bulovec Stanko in Prešeren Jaka-fotograf)

Leta 1937 Bulovec Alojz, Smolej Nace, Kolman Janez, Gašperin Franc — oskrbnik, Perko Valentin, Mežek Franc, Bulovec Stanko, Kocjančič in Prešeren Jaka

Pozimi so se skupine odpravile tudi na silvestrovanje v Vilfanovo kočo in tako imamo ob pričakovanju novega leta 1926. skupino Kolman Janez, Prešeren Jaka, Kocjančič, Vengar Slavko in Gašperin Franc (Cet oskrbnik koče)

(Slika 24)

Leta 1932 isti udeleženci (slika 25). Leta 1937 (Bulovec Alojz, Smolej Nace, Kolman Janez, Gašperin Franc — oskrbnik, Perko Valentin, Mežek Franc, Bulovec Stanko, Kocjančič in Prešeren Jaka (slika 26).

Smučarski dom v Dragi je bil izhodiščna točka za mnoge lovce in ljubitelje lovstva na zelo prostrana lovišča na območju Poljske planine, Planince, Prevale in Dobrče. Ta lovišča so poznana že v

z velikim trudom zložili v velike kope ali nekateri v lastne svišli.

(Slika 27 — Kope na polanskem robu).

Seno so potem v prehodnem času iz zime na spomlad, vendar še v snegu, spravili v dolino z bremeni,

Samotežnice (sl. 28)

ki so jih nižje naložili na sani-samotežnice in tako ročno zvozili seno do smučarce v Dragi. Tu je bil odmor in seno so preložili na sanke s konjsko vprego, ki so jih odpeljali v Begunje.

(Slika 28 — Samotežnice)

Leta 1932 je Planinsko društvo Radovljica začelo z gradnjo Roblekovega doma (1757 m). Pri delih so sodelovali tudi člani smučarskega kluba Begunje.

Perko Gabrijel

Kope na polanskem robu (sl. 27)

letih grofa Lamberga in to v letih 18. stoletja. Po letu 1809 so se ta lovišča oddajala v zakup premožnim zakupnikom, vse do 2. svetovne vojne. (Zgodovino lova na tem področju glej v LOVSKEM ZBORNIKU lovske družine Begunjščica iz leta 1979). Koča je bila obiskovana od gozdarjev, pastirjev in kmetov, ki so se ob poti na delo na planine v poletnem času radi oglasili in odpočili. Zahajali so na ogled živine in poleti na košnjo osrednjega pasu Begunjščice, katerega so pokosili od Vilfanove koče do planine Prevale. Seno so

Roblekov dom v gradnji (sl. 29)

Leta 1926 Kolman Janez, Prešeren Jaka, Kocjančič, Vengar Slavko in Gašperin Franc (sl. 24)

Leta 1932 isti udeleženci (sl. 26)

Republički sekretarji za finance

Direktor Dolfe Vojsk izroča priznanje Primožu Ulagi, najboljšemu našemu skakalcu

Obisk jugoslovanskih tekačev-representantov v naši tovarni

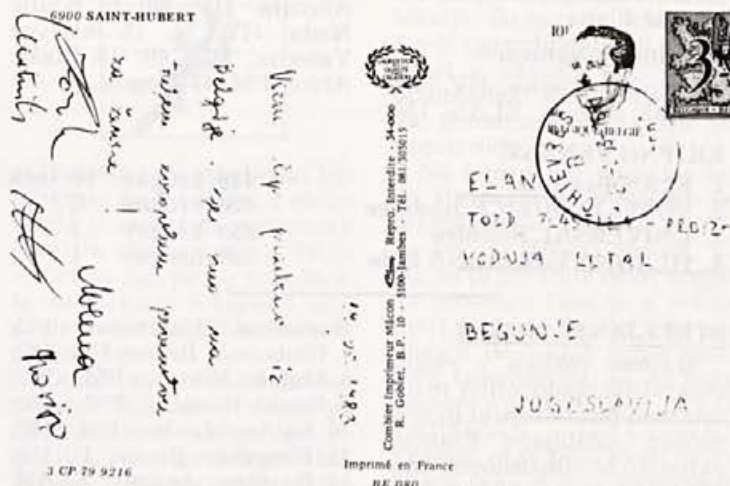

Naše tekmovalke ekipe prve pomoči CZ — na ocenjevanju

Jugoslovanski skakalci-representantje pri nas na obisku

ELAN

Pozdrav Milene Cestnik, članice AK Ptuj, državne reprezentantke, ki se je z našim letalom udeležila evropskega prvenstva za ženske v Belgiji

Devize, devize

SORAZMERJA:

a) PREMIO

Čim bolj strmo se dviga vrednost nam devizi,

tem bolj globoko pojavljamo se v krizi.

b) OBRATNO

Čeprav deviza vedno več je vredna turistična ponudba ostaja dokaj bedna. Dolgovi so, deviz pa ni, vse bolj nas to skrbi da za devizni surogat nas upnik stresel — bo iz gat.

»Kraljestvo za konja«
vpil kralj je ta in ta.
»Osla za devize«

(mogoče rešijo nas krize)
priliv ustvarja nam — Dalmacija.

M. Čučnik

Napisi kar tako — le malo drugače

Glede na število obiskov:
Vse voditi v Elan ni dovoljeno!

Glede na pomanjkanje snega:
Hoditi po snegu je prepovedano!

Glede na pomanjkanje deviz:
Hoditi po svetu je prepovedano!

M. Čučnik

Elan zmagovalec v četverboju

V soboto, 28. 5. 1983, smo se že sedmič zapored srečali delavci Postaje milice Jesenice, Hladna valjarne Bela, Universal Jesenice in Elana, na vsakoletnem tradicionalnem športnem četverboju. Po skromni otvoritvi in še bolj skromni udeležbi na otvoritvi, smo se pomerili v naslednjih disciplinah:

V telovadnici O. Š. Lesce so nastopili odbojkarji, na nogometnem igrišču v Les-

cah nogometaši. Strelci in strelke so svoje strelske sposobnosti preizkusili na strelišču SD Mošnje, v kulturnem domu v Mošnjah. Kegljaji in kegljajice pa so podirali keglje na stezah Hotela Jelovica na Bledu in Doma upokojencev v Radovljici. Vsi skupaj pa smo se potegovali za prehodni pokal v moški in ženski konkurenci. Pa pogledimo rezultate po posameznih disciplinah.

STRELJANJE ŽENSKO:

Že od prvega četverboja dalje je naša ekipa favorit v tej disciplini in redno zaseda prva mesta v ekipni in posamični konkurenci. Tako je bila tudi letos ekipa brez konkurence. Posamezno pa je tokrat slavila Rožič Zvonka — HV Bela z odličnim rezultatom 158 krogov pred Mrak Angelo in Jesenšek Vera iz Elana.

Rezultati posamezno:

1. Rožič Zvonka, HV, 158;
2. Mrak Angela, ELAN, 154;

EKIPNO ŽENSKO

1. ELAN Begunje	449 krogov	10 točk
2. POSTAJA MILICE Jesenice	426 krogov	6
3. UNIVERSAL Jesenice	359 krogov	3
4. HLADNA VALJARNA Bela	320 krogov	1

STRELJANJE MOŠKI

Majhna razlika v ekipni razvrstitvi, zadovoljivi rezultati med posamezniki in slab nastop oslabiljene Elanove ekipe, to bi bile osnovne značilnosti tekmovalnega moških v streljanju.

Rezultati posamezno:

1. Jezeršek Pavel, PM, 175;
2. Bohinc Janez, Universal, 171;
3. Pristavec Alojz, ELAN, 169;
4. Praprotnik Filip, ELAN, 165;
5. Jelševar Miha, HV, 163;
6. Seničak

- Ramadan, Universal, 163;
7. Globočnik Brane, PM, 162;
8. Malek Viktor, PM, 162;
9. Krek Roman, PM, 158;
10. Lavtar Janko, PM, 157;
11. Plesničar Brane, P, 156;
12. Resman Andrej, ELAN, 154;
13. Kemperle Lado, Universal, 153;
14. Vidic Zdravko, ELAN, 152;
15. Arh Janez, HV, 151;
16. Horvat Jože, ELAN, 138;
17. Krivc Stane, Universal, 136;
18. Kikelj Ferdo, HV, 129;
19. Burnik Boštjan, HV, 117;
20. Gričar Boris, HV, 77 krogov.

EKIPNO MOŠKI

1. POSTAJA MILICE Jesenice	652 krogov	10
2. UNIVERSAL Jesenice	649 krogov	6
3. ELAN Begunje	640 krogov	3
4. HLADNA VALJARNA Bela	560 krogov	1

KEGLJANJE ŽENSKO

Tudi v tej disciplini so naša dekleta vedno med prvimi. Tokrat pa so izkoristile še prednost domačega terena in prepričljivo zmagale. Med posameznicami je z odličnim rezultatom 219 kegljev slavila Gosak Darinka in krepko prehitela vse tekmičice.

Kegljanje posamezno:

1. Gosak Darinka, ELAN, 219;
2. Mihelič Lidija, ELAN,

- 190;
3. Grilc Darinka, Universal, 163;
4. Kajdič Olga, Universal, 149;
5. Klužar Anita, ELAN, 147;
6. Finžgar Almir, ELAN, 144;
7. Jelševar Valerija, HV, 134;
8. Gričar Joži, Universal, 132;
9. Jan Marina, PM, 121;
10. Smole Olga, HV, 112;
11. Sperk Suzana, PM, 109;
12. Šušnik Majda, HV, 103;
13. Jenko Angelca, Universal, 92;
14. Knifič Nada, HV, 90;
15. Klemec Ruža, PM, 80;
16. Blažič Anita, PM, 69 kegljev.

KEGLJANJE EKIPNO

1. ELAN Begunje	556 kegljev	10
2. UNIVERSAL Jesenice	444 kegljev	6
3. HLADNA VALJARNA Bela	349 kegljev	3
4. POSTAJA MILICE Jesenice	310 kegljev	1

KEGLJANJE MOŠKI

V moški konkurenci je bila kvaliteta bolj izenačena in razlika med ekipami manjša. Zato pa je toliko bolj razveseljivo prvo mesto Elanove ekipe, ki se ji pozna, da ob novem vodstvu in veliko prijateljskih dvobojih (100 in 200 lučajev mešano) kvaliteto napreduje. Potrebo je napisati, da primerjava med posameznimi rezultati žensk in moških ni realna zaradi občutno težjega kegljišča v Hotelu Jelovica.

Kegljanje posamezno:

1. Praprotnik Filip, ELAN, 397;
2. Smolej Pavel, Univer-

KEGLJANJE EKIPNO

1. ELAN Begunje	1477 kegljev	10
2. UNIVERSAL Jesenice	1369 kegljev	6
3. POSTAJA MILICE Jesen.	1366 kegljev	3
4. HLADNA VALJARNA Bela	1356 kegljev	1

MALI NOGOMET

Na nogometnem turnirju je bilo odločilno že prvo srečanje med Elanom in HV Bela, ki se je končalo s tesno zmago Elana 1:0. Potrebno je bilo počakati še na srečanje ELAN : Postaja milice in zmagovalec turnirja je bil poznan. O drugem mestu je odločilo srečanje med PM in HV. Ekipa Universal je tokrat prepričljivo izgubila vsa srečanja. Napisati je potrebno, da je turnir potekal v izredno borbenem vzdušju, k

čemmer sta pripomogla tudi dobra sodnika.

Rezultati:

ELAN : HV	1:0
PM : Universal	6:1
HV : Universal	8:1
ELAN : PM	4:1
PM : HV	1:2
Universal : Elan	0:5

VRSTNI RED EKIP

1. ELAN Begunje	3	3	0	0	10:1	+9	6	10 točk
2. HLADNA VALJARNA Bela	3	2	0	1	10:3	+7	4	6
3. POSTAJA MILICE Jesenice	3	1	0	2	8:7	+1	3	3
4. UNIVERSAL Jesenice	3	0	0	3	2:19	-17	0	1

ODBOJKA

Tako kot nogometni turnir je bilo tudi tekmovalstvo v odbojki zanimivo od vsega začetka pa do konca. Naša ekipa je bila tokrat prepričljivo boljša od obeh nasprotnikov, ker v tej disciplini Universalu ni uspelo sestaviti svoje ekipe. Presenečenje pomeni le poraz ekipe PM proti HV Bela, tako da so si s tem porazom priigrali le tretje mesto v tej disciplini.

Rezultati odbojka:

— HV : PM	2:1
— ELAN : HV	2:0
— PM : ELAN	0:2

Vrstni red:

1. ELAN Begunje	2	2	0	4:0	4	10 točk
2. HLADNA VALJARNA Bela	2	1	1	2:3	2	6
3. POSTAJA MILICE Jesenice	2	0	2	1:4	0	3

EKIPNI REZULTATI

Pričakovana in prepričljiva zmaga Elanovih tekmovalcev in tekmovalk. Veselo razpoloženje in zadovoljni obrazi

po zaključku tekmovalnega dela četverboja, vendar skromna udeležba na pikniku, bi bile glavne značilnosti netekmovalnega dela VII. športnega četverboja. S podelitvijo skromnih priznanj najboljšim posameznikom in ekipam smo se razšli z željo, da se drugo leto ponovno vidimo na VIII. tradicionalnem športnem četverboju, katerega organizator je Postaja milice Jesenice. Na koncu naj izrečem pohvalo vsem organizatorjem tekmovalnih disciplin, ki so odlično organizirali in vodili tekmovanja.

EKIPNO ŽENSKÉ:

	strel.	keglj.	skupno
1. ELAN Begunje	10	10	20 točk
2. UNIVERSAL Jesenice	3	6	9
3. POSTAJA MILICE Jesenice	6	1	7
4. HLADNA VALJARNA Bela	1	3	4

EKIPNO MOŠKI:

	strel.	keglj.	nog.	odb.	skupno
1. ELAN Begunje	3	10	10	10	33 točk
2. POSTAJA MILICE Jesenice	10	3	3	3	19 točk
3. HLADNA VALJARNA Bela	1	1	6	6	14 točk
4. UNIVERSAL Jesenice	6	6	1	—	13 točk

Praprotnik Filip

Občinsko sindikalno prvenstvo v streljanju z zračno puško za leto 1983. Tekmovanje je bilo 28. in 29. maja v dvorani kulturnega doma v Mošnjah v izvedbi strelske družine Mošnje.

STRELJANJE:

REZULTATI:

A. ŽENSKÉ DO 40 LET:

(44 udeleženk)

1. Bilič Zdenka, Žito, 146; 2. Benčina Irena, LIP Bled, 142; 3. Urankar Marija, LIP Bled, 142; 6. Lavrič Marija, ELAN, 131; 40. Finžgar Almir, ELAN, 42; 40. Mihelič Lidija, ELAN, 42; 44. Gosak Darinka, ELAN, 13 krogov.

B. ŽENSKÉ NAD 40 LET:

(11 udeleženk)

1. Ristič Albina, LIP Bled, 151; 2. Podlipec Amalija, ELAN, 148; 3. Jesenšek Vera, ELAN, 142; 4. Mrak Angela, ELAN, 132 krogov.

C. MOŠKI DO 40 LET:

(91 udeležencev)

EKIPNO ŽENSKÉ:

1. LIP BLED	435 krogov
2. ELAN Begunje	422 krogov
3. ŽITO Lesce	393 krogov

EKIPNO MOŠKI:

1. VERIGA Lesce	828 krogov
2. ISKRA Otoče	778 krogov
3. ELAN Begunje	766 krogov

EKIPNO SKUPAJ:

1. VERIGA Lesce	149 točk
2. ELAN Begunje	147 točk
3. LIP Bled	127 točk

TRENTNI VRSTNI RED ZA CELOLEETNO UVRSTITEV V SŠI 1983 (smučarski teki, veleslalom, kegljanje — borbene partije, odbojka in streljanje)

1. ELAN Begunje	655,6 točk
2. VERIGA Lesce	601 točk
3. VEZENINE Bled	473 točk
Z. V.	

1. Urbančič Anton, Špece-rija Bled, 174; 2. Žižmond Zdravko, Vezanine, 172; 3. Kolarič Peter, Veriga Lesce, 169; 10. Praprotnik Filip, ELAN, 160; 18. Potočnik Zvone, ELAN, 147; 22. Hanžič Janez, ELAN, 144; 27. Podobnik Anton, ELAN, 141; 30. Radevič Josip, ELAN, 140; 35. Vrečko Maks, ELAN, 137; 35. Vidic Zdravko, ELAN, 137; 44. Kocijančič Jaka, ELAN, 130; 46. Urh Jože, ELAN, 128; 51. Rozman Janez, ELAN, 125; 54. Jauh Drago, ELAN, 120; 57. Šlibar Avgust, ELAN, 117; 64. Bešter Jože, ELAN, 111; 88. Mu-lej Jože, ELAN, 55; 89. Stroj Miloš, ELAN, 52 krogov.

D. MOŠKI NAD 40 LET:

(43 udeležencev)

1. Lotrič Franc, Veriga, 178; 2. Pristavec Alojz, ELAN, 174; 3. Biček Jože, Obrtniki, 172; 17. Resman Andrej, ELAN, 138; 27. Albini Anton, ELAN, 130; 30. Jeram Peter, ELAN, 120; 31. Dežman Jože, ELAN, 87 krogov.

Mladinska odbojka v TVD PARTIZAN Begunje

V letu 1982 smo v Begunjah v okviru TVD Partizan pričeli z organiziranimi treningi odbojke z žensko in moško ekipo. Zanimanje za to športno dejavnost je bila veliko, kar se je odrazilo v velikem številu sodelujočih na treningih in njihova aktivnost. Treninge smo imeli organizirane redno vsak teden od oktobra 1982, do maja 1983. Trenutno se udeležuje treningov ženske ekipe 10 igralcev (v sredah), moške ekipe pa v četrtkih po 16 igralcev. Kljub problemom, ki so nastajali zaradi šolanja in zaposlitve članov obeh ekip, je bila na treningih polnoštevilna udeležba, s tem pa tudi rezultati niso izostali. Ekipi sta sodelovali na medobčinskih tekmovanjih v mladinski in kadetski ligi in s sprejemljivimi rezultati v ligi tudi zaključili.

Dekleta so v mladinski ligi odigrale dve srečanju z ekipo Gorij (kasnejšim zmagovalcem) in obe izgubili z 2:0, v kadetski ligi pa so sodelovale na turnirju v Lipnici, odigrale in tudi izgubile obe srečanju z 2:0.

Fantje so v mladinski ligi z ekipo Bohinja in doma po ogorčeni in izenačeni igri izgubili z 1:2, v gosteh pa z 0:2, vendar niso zapustili slabega vtisa. V kadetski ligi pa so dosegli prvi večji uspeh, saj so na turnirju v Begunjah osvojili 1. mesto po

zmagi nad Bohinjem z 2:0 in Triglavom Kranj z 2:1. V finalu proti ekipi Radovljice, v kateri nastopata 2 igralca članske lige ekipe Bleda, pa so po dobri igri izgubili z 2:0.

Obe ekipi sta odigrali nekaj prijateljskih tekem, od katerih so dekleta enkrat izgubile z ekipo Bolnice Begunje, fantje pa so enkrat zmagali in enkrat izgubili z ekipo Bleda in premagali enkrat ekipo Elan Begunje.

Fantje bodo letos sodelovali še na tekmah za jugoslovanske pokale in potem prav tako kot dekleta sodelovali še na turnirju v počastitev dneva mladosti v Begunjah, s tem pa bo končana sezona 1982/83 in ekipi bosta imeli premor.

V naslednjem letu name-ravamo z obema ekipama nadalje sodelovati in aktivno delati, vzporedno pa bi pričeli z vključevanjem šolske selekcije fantov in deklet od 4.—5. razreda dalje. S tem bi imeli v ekipah zagotovljen podmladek, kar je bistvene-ga pomena pri razvoju in vzgoji ekip.

Na koncu naj omenim še, da sta ekipi na treningih in tekmovanjih vodila Stroj Zvone in Hrovat Brane, ki sta za to porabila dosti svojega prostega časa in v veliki meri pripomogla, da je ta panoga v Begunjah sploh zaživel. Omenim naj še, da brez pomoči predsednika TVD PARTIZAN tov. Cvenkelj Franca, prav tako ekipi ne bi mogli tako dobro sodelovati in delovati in se mu ob tej priliki v imenu ekip in v svojem imenu zahvaljujem.

Horvat Brane

V šahu Elan 18. mesto

Šahovsko društvo Radovljica je bil organizator 35. odprtega delavskega moštvenega šahovskega prvenstva Slovenije. Turnir je bil v soboto in nedeljo 7. in 8. maja 1983 v prostorih Kazine na Bledu. Moštvo je štelo 4 igralce in 2 rezervi, igralni čas 15 minut, nastopilo pa je 41 ekip iz vse Slovenije.

Vrstni red:
1. LB Ljubljana 33,5 točke;
2. Železarna Jesenice 28,5 točke; 3. ŽG Ljubljana 28 točk; ... 18. Elan Begunje 21,5 točke.

Za Elanovo ekipo so igrali in prispevali točke: od (11) Vrečko Maks 7,5 točke, Dragan Milan (11) 7 točk, Bene-

dičič Tone, Blažič Franc, Korosec Jože in Valant Jože pa so prispevali ostale točke. Z oslabiljeno ekipo smo dosegli solidno uvrstitev v tako močni konkurenci. Poslovili smo se v upanju, da se vidimo na 36. del. moštvenem prvenstvu maja 1984 na Bledu.

TONE BENEDIČIČ

ODBOJKA: Mlinše 83

Naši odbojkarji solidni, tretji na IX. majskem turnirju v Mlinšah

Odbojkarji Elana smo tudi letos sodelovali na majskem turnirju v Mlinšah, prijaznem kraju med Izlakami in Moravčami. Letos je bil turnir z nedelje 8. 5., predstavljen na petek 13. 5. kar je nam povzročilo kopico problemov glede prevoza in sestave ekipe, saj je bil delovni dan za večino naših igralcev, poleg tega so nas pestile tudi bolezni nekaterih igralcev. Tako smo odpotovali na turnir močno okrnjeni, kar se je na turnirju pokazalo kot negativno. Po obilici problemov pa se je na dan odhoda pojavil še eden v obliki kitajske delegacije v Poljčah, tako, da smo se izpred tovarne odpravili s skoraj enourno zamudo.

Sam turnir, na katerem so sodelovale ekipe: »ISKRA« Trbovlje »AVA« Zagorje PARTIZAN Trbovlje I. PARTIZAN Trbovlje II. »BETON« Kisovec KS Trg osvoboditve Ljubljana Preserje ELAN Begunje, je bil organiziran po sistemu izločanja, tako da smo odigrali vse tri tekme zapovrstjo, kar se je pokazalo na igralcih, saj sta toplo vreme in ostalo napravila svoje. Pokazala se je utrujenost, saj smo imeli možnost le ene menjave igralca.

Prvo tekmo smo odigrali z ekipo PARTIZAN Trbovlje II. in zmagali z 2:0 (15:12, 15:).

V polfinalu z ekipo Preserje smo po ogorčeni borbi izgubili z 1:2 (9:15, 15:13, 15:13),

Priznanje za III. mesto odbojkarjev Elana v Mlinšah 83

vendar bi lahko z malo več sreče tudi zmagali.

Po mnenju prisotnih, bi to morala biti finalna tekma, saj je bila kvalitetno veliko boljša od finala. V tekmi za tretje mesto smo igrali z ekipo »ISKRA« Trbovlje in zmagali z 2:1 (15:11, 4:15, 15:6). V finalu je ekipa Preserje premagala PARTIZAN Trbovlje I. z 2:0.

Kljub temu, da smo lani na tem turnirju osvojili I. mesto, smo lahko letos z uvrstitvijo zadovoljni, saj s tako okrnjeno ekipo skoraj ni bilo mogoče zahtevati boljšega rezultata.

Na koncu naj se zahvalim tov. Renku za omogočen prevoz, tov. Brajniku in Radeviču za propagandni material, posebej pa šoferju Hrovat Alojzu za varno vožnjo in bodrenje na tekmovanju in pa vsem igralcem za športno in fair predstavitev in zastopanje ŠD Elan in tovarne Elan v tem koncu Slovenije.

Hrovat Brane

Košarkarska sekcija sindikalnega športnega društva Elan je v nedeljo, 24. 4. 1983 organizirala za Radovljčane nepozaben spektakel, saj je v goste povabila reprezentanco, ki se je pod vodstvom trenerjev Đerde, Drvariča in Kulenoviča pripravljala v Kranjski gori na evropsko košarkarsko prvenstvo, ki se je pred nedavnim končalo v Franciji.

Domačini so do zadnjega kotečka napolnili šolsko telovadnico, reprezentanti pa so se jim oddolžili z enkratno borbenostjo in šarmom s ka-

terim postreže lahko le košarka. Tekma, ki so jo odigrali med sabo, je v živo pričarala skrivnosti športa dvometrašev, ki se s pomočjo oranžne žoge iz navidez nerodnih fantov preleve v okretne in natančne junake TV ekranov.

Obisk je omogočil TOZD ŠO, ki je posodil rekvizite za krepitev za prvi del priprav v Kranjski gori in Poreču, izkupiček pa je namenjen nadaljnjim prizadevanjem za populariziranje košarke v naši občini.

J. Urbanc

Pod košema se je razvila ogorčena borba. Na sliki: D. Petrović, Dalipagić, Poljak, Čosić, Avdića, Suhara, Radovanović in Savović čakajo na razplet, v ozadju pa prepolne tribune

Gostovanje košarkarske reprezentance v Radovljici

Vodstvo reprezentance je iz rok predsednika skupščine TKS Radovljica Petra Petrička, prejela spominsko darilo — bakrorez mesta, Elanovci pa smo reprezentantom podarili lične pasove. Na sliki: Bojan Kolman, vodja košarkarske sekcije, pravkar izroča darilo Čosiću. (V ozadju Vilfan in Kičanović), nanj pa čaka še Dalipagić

Občinsko tekmovanje ekip prve pomoči CZ

Občinski upravni organ za ljudsko obrambo občine Radovljica je za 22. maj 1983 razpisal občinsko tekmovanje ekip prve medicinske pomoči, katerega se je udeležila tudi naša ekipa in dosegla prvo mesto.

Namen tovrstnih tekmovanj je vzpodbujati pri članih ekip težnjo po čim boljšem znanju in obvladavanju veščin prve pomoči, seznanjati člane ekip s tradicijami partizanske sanitete, vzgajati člane ekip v duhu patriotizma in socialistične solidarnosti, s kvalitetnim znanjem iz prve pomoči krepiti obrambno moč naše skupnosti, s pripravi na tekmovanja in z udeležbo na njih obnavljati teoretično in praktično znanje članov ekip in s tem vzdrževati njihovo trajno usposobljenost za nudenje prve pomoči.

Pravico do nastopa so imele vse ekipe PMP iz krajevnih skupnosti in TOZD na območju občine Radovljica.

Ekipa je bila sestavljena iz 6 članov, od katerih sta dva morala imeti opravljen 80-urni, ostali štirje pa 20-urni tečaj.

Tekmovanje je obsegalo preizkus praktičnega znanja, ki se opravi z:

- izvedbo triaže vrstnega reda dajanja prve pomoči in določitve vrstnega reda evakuacije po oskrbi poškodbe,

- oskrbo fiktivne poškodbe, ki mora biti realistično prikazana na manekenu ali pa jo ponazarja slika ali pa oboje,

- preizkus praktičnega znanja so opravile ekipe po trojkah tako, da vodja ekipe in njegov namestnik na določenem mestu opravita triažo, trojka pa na svojem tekmovalnem mestu oskrbi poškodbo in nakaže transport poškodovanca,

- čas, v katerem mora trojka oskrbeti poškodovanca, je bil vnaprej določen glede na vrsto poškodbe in vpisan na ocenjevalni poli praktičnega dela tekmovanja.

Ocenjevanje ekipe so opravili ocenjevalci triaže in ocenjevalci praktične oskrbe poškodovancev, ki so poklicni zdravstveni delavci, s pripombo, da zdravstveni delavec, ki je ekipo pripravljaj, iste ne more ocenjevati.

Kot že rečeno, je bilo tekmovanje 22. maja 1983 na nogometnem igrišču Lesce. Tekmovanja se je udeležilo 44 ekip iz občine, prvo mesto pa je dosegla naša ekipa z maksimumom točk, to je

120. Drugo mesto je zasedla ekipa Kemične tovarne Podnart, tretje Gorenje Radovljica, četrto Murka Lesce in peto Hotel Jelovica Bled.

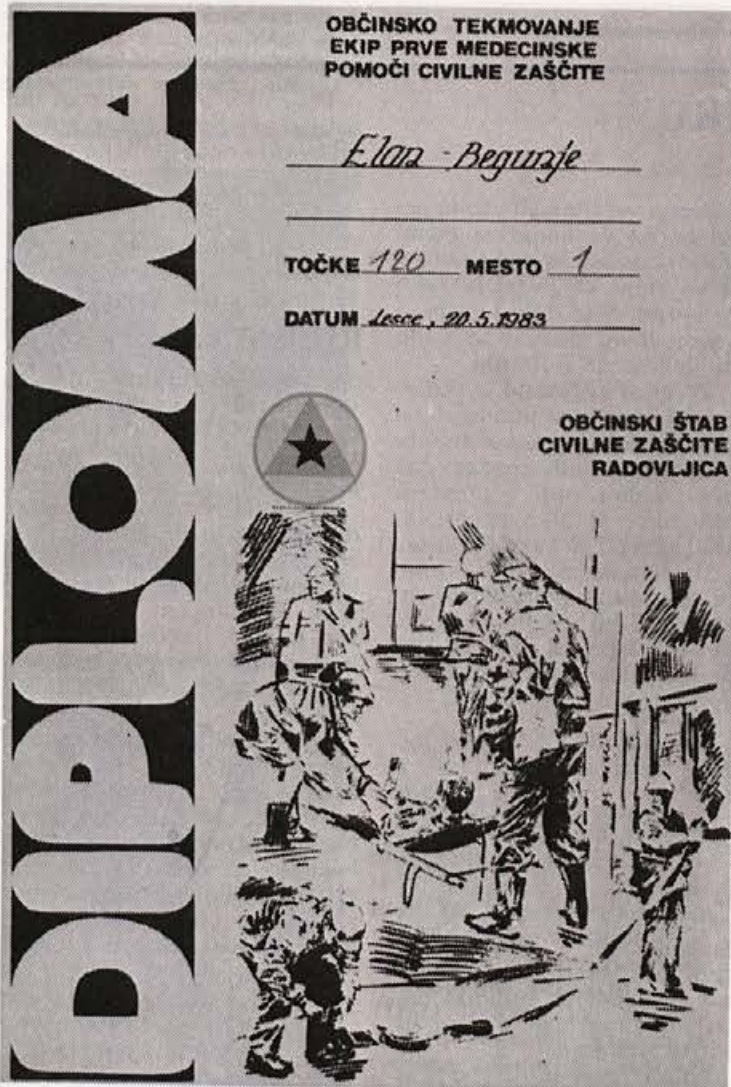
Našo ekipo so zastopale: KOLMAN, Marijana — vodja ekipe, GUMILAR Ibolka,

POLAJNAR Ivanka, DEŽMAN Francka, GUREVNIN Miroslava, LUKAN Ljubomira, VIDIC Ljuba in ŠUBIC Ivanka, ki so svojo nalogo zares odlično opravile, seveda pa gre zahvala tudi tov. ANDERLE Tei iz Zdravstvenega doma Radovljica, ki že več let zaporedno strokovno pripravlja našo ekipo za tovrstne nastope.

Zdravko Vidic

Elanova ekipa prve pomoči CZ je zmagala na obč. tekmovanju za leto 1983

ZAHVALA

Ob težki izgubi drage sestre

IVANE HAJDINJAK

se vsem zahvaljujeva za izrečena sožalja, posebno pa sodelavcem kontrole za denarno pomoč namesto venca na grob.

Žalujoča brata: Janko in Franc Peterman z družinama

ZAHVALA

Ob izgubi drage mame

IVANKE TRIPLAT

se zahvaljujem za izrečena sožalja in denarno pomoč namesto venca na grob od sodelavcev lakirnice.

Žalujoča hči Minka Kajdiž z družino

ZAHVALA

Ob težki izgubi dragega očeta

ŠABANA TELALoviČA

se zahvaljujem vsem za izrečena sožalja, sodelavcem obeh izmen lakirnice pa za denarno pomoč namesto venca.

Žalujoča hči — Zobič Nasiha

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame

ANE KLOBASA

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem iz strojne delavnice za izrečena sožalja in denarno pomoč namesto venca.

Žalujoči sin Janez Ozmec z družino

ZAHVALA

Ob težki izgubi drage mame

FRANČIŠKE POSAVEC

se zahvaljujem vsem za izrečena sožalja, še prav posebno pa sodelavcem vzdrževanja za venec in denarno pomoč.

Žalujoči sin Vinko z družino

DRAGA MALČI URH

Ko pomlad prebuja nova življenja, si ga ti morala žrtvovati. Skrbna mati in žena si želela tudi ti podariti novo življenje družini in narodu. Kot žrtev materinstva smo te spremili na tvojo zadnjo pot, od koder ni vrnitve.

V polnem zamahu ustvarjanja, gradnje doma in srečne družine, je nenadoma vsega konec. Kako neizmerna bol je za tvoje najožje, moža in mala otroka, ki so izgubili ljubljeno ženo in mamico.

Hudo je tudi nam, tvojim sodelavcem, ki smo nekaj let v Elanu delili s tabo dobro in slabo. Navezali smo se nate in te cenili kot marljivo, tiho

in skromno delavko, prodajalko v naši športni trgovini v Begunjah. Nikakor ne moremo razumeti, da te ne bo več med nami, tako smo se navezali drug na drugega.

Draga Malči. Ničesar več ne moremo storiti zate, prav ničesar ne moremo spremeniti.

Le spomin nate nam bo ostal v naših srcih, pogrešali te bomo tudi mi.

Počivaj v miru, svojcem pa izrekamo globoko sožalje.

Sodelavci Elana

ZAHVALA

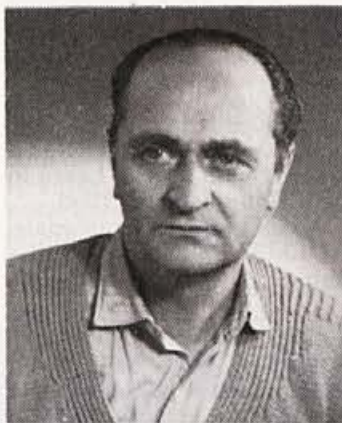
Ob težki, nenadni izgubi drage žene in mamice

AMALIJE URH

se iskreno zahvaljujemo za izrečena sožalja, obisk in spremstvo na njeni zadnji poti, vsestransko pomoč sindikatu in članom kolektiva Elan ter venec od ožjih sodelavcev TOZD Trgovina.

Žalujejo: mož Ciril Urh in sinova

LOJZETU RAZINGERJU V SLOVO

biti tudi vesel, z nasveti si marsikomu pomagal, skratka bil si vsestranski človek.

DRAGI LOJZE!

Čeprav so nas ločila leta od tvoje upokojitve do danes, nas še vedno povezujejo naša dela, ki smo jih vsak po svojih zmogljivostih vgradili v Elan, da je postal to, kar danes je in kar pomeni doma in v svetu. Tudi ti si mu dodal svoj temeljni kamen.

Hvala ti za to.

Svojo življenjsko nalogo si bogato izpolnil, zato počivaj v miru!

Prejmi zadnji pozdrav od sodelavcev Elana, svojcem pa iskreno sožalje.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža

ALOJZA RAZINGERJA

se zahvaljujemo vsem bivšim sodelavcem DO ELAN za izrečena sožalja, za venec in spremstvo na zadnji poti.

Žalujejo: žena Olga in hči Olga z družino

ROBIJU VRHOVNIKU NA ZADNJO POT

Prav po dopolnjenih 30 letih dela v Elanu kot ključavničar in najdalj kot varilec, si se za vedno poslovil od nas, sodelavcev.

Kljub izredni volji, nisi premagal zahrbtni bolezni, ki te je pokosila sredi lepih moških let.

30 let vestnega, težkega in odgovornega strokovnega dela je dolga življenjska doba, ki si jo posvetil Elanu. V tem času si pomagal pri graditvi in izgraditvi današnjega Elana.

Doživel si vse težave tega razvoja, ki je ležal na plečih praznih delavcev, kakršni si bil ti. Bil si izredno prilju-

bljen in vsi Elanovci so te poznali. Za vsakogar si našel dobro besedo in ga spravil v dobo voljo, če je bil še tako čemeran. S to dobro voljo si vsem vlival pogum in voljo do dela in do življenja.

Živel si skromno a pošteno, vsakomur si pomagal, če si le mogel. Sodelavci smo te radi sprejemali medse, pri delu, kakor tudi v prostem času, ker si tako preprosto znal skrbeti za razpoloženje.

Še celo do zadnjega, ko te je bolezen že položila na posteljo, si bil v trenutkih veder in razpoložen, da si celo obiskovalcem povrnil dobro voljo.

Dragi Robi! Če od koga, se prav od teba poslavljamo z bolečino v srcu, kajti izgubili smo najboljšega sodelavca, tovariša in prijatelja.

Iskreno se ti zahvaljujemo za opravljeno delo, za tvojo vsestransko pomoč in vedro razpoloženje. Tvoj delež vgrajen v Elan, bo nam, kakor tudi novim, mladim delavcem zapuščina, garant za boljše življenje.

Kljub prezgodnji smrti si svojo življenjsko nalogo vzorno opravil.

Počivaj v miru, soprogi in ostalemu sorodstvu v sočustvovanju naše globoko sožalje.

Sodelavci

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, brata, strica, svaka

ROBIJA VRHOVNIKA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so pomagali ob njegovi težki bolezni ter ga spremili na njegovi zadnji poti.

Posebna zahvala velja dr. Remsu in dr. Podlesniku za nego, sostanovalcem, sosedom ter drugim prijateljem in znancem za nesebično pomoč, izrečeno sožalje in za podarjeno cvetje. Enako tudi sodelavcem Bolnice Begunje.

Iskreno se zahvaljujem sodelavcem VZDRŽEVANJA in gasilcem tovarne ELAN za venco, spremstvo in godbo, govornikom za poslovalne besede, g. župniku za pogrebni obred, bratom Zupan za ubrano petje ter pihalni godbi VERIGA iz Lesc.

Žalujejo: žena Milka, brata Dolfi in Pepi, sestre Dora in Lenka z družinami, nečakinja Brigita ter ostalo sorodstvo.

UREDNIŠKI ODBOR:

Knafelj Slavko (odgovorni urednik), Mulej Stanko, Čučnik Milan, Jeglič Tone, Mertelj Marjan, Radevič Josip, Vidic Zdravko, Urbanc Janez, Rupar Marija.

Naša Smučina šteje med proizvode 7. tč. 1. odst. 36. člena Zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu za katera se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov. (Mnenje republiškega sekretariata za prosveto in kulturo SR Slovenije št. 421 — 7 — 72).

ZAHVALA

Ob boleči in prerani izgubi dragega očeta

JANEZA MANDELJCA

se vsem najlepše zahvaljujem za izrečena sožalja, obisk na domu in številno spremstvo na njegovi zadnji poti. Gospodarskemu sektorju pa še posebej hvala za podarjeni venec.

Hčerka Pavla Jerič z družino